

Mūsų talkininkai — šauliai

Politikos apžvalga

HITLERIO IR MUSSOLINI SUSITIKIMAS

Birželio 14 d. Venecijoje susitiko Italijos tautos vadas ir ministeris pirmininkas (duče) Musolini su vokiečių kancleriu Hitleriu. Šis įvykis sukėlė sensacijų visame pasaulyje. Per susitikimą buvo aptariami Italijos — Vokietijos santykiai.

LITVINOVO SUSITIKIMAS SU VOKIEČIŲ UŽS. REIKALŲ MINISTERIN NEURATHU

Šiomis dienomis Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaras Litvinovas susitiko su vokiečių užsienių reikalų ministru von Neurathu. Jie kalbėjosi dėl vokiečių—sovietų santykių atšalimo. Spaudos žiniomis, per šį susitikimą vokiečių rusų santykiai buvo aptarti, tačiau vargiai ar jie pagerės, nes abidvi valstybės dabar veda savo užsienio politikos liniją. Vokiečių propagandos ministeris Varšuvoje.

VOKIEČIŲ PROPAGANDOS MINISTERIS VARŠUVOJE

Šiomis dienomis Varšuvoje lankėsi vokiečių propagandos ministeris ir vienas žymiausių nacionalsocialistų partijos vadų, „Hitlerio dešinioji ranka“ dr. Goebbels. Jis buvo pakviestas vienos lenkų sąjungos laikyti paskaitą apie vokiečių dabartinę būseną ir siekimus, bet jo priėmimo dalyvavo ir lenkų vyriausybės nariai. Tuo būdu jo apsilankymas buvo pusiau oficialus. Aišku, kad po tokių apsilankymų lenkų ir vokiečių santykiai pasidaro glaudesni.

PRANCŪZIJOS KARO BIUDŽETAS PRIIMTAS

Šiomis dienomis prancūzų parlamentas po ilgų ir gyvų diskusijų priėmė vyriausybės pasiūlytą karo biudžeto papildymą. Kartu su papildymais karo biudžetas dabar pasieks milžinišką sumą. Prieš papildymus kalbėjo socialistų vadas Bliumas, kuris pareiškė, kad Europa, lyg nusivylusi pasiekti taikos, rengiasi į karą, kai tuo tarpu būseną dar išgelbėtina. Todėl pasiūlė, kad prancūzai praktiškai parodytų jų taikos siekimo norą ir atsisakytų nuo karo biudžeto papildymų. Kitų partijų atstovai, tarp jų ir radikalų partijos lyderis, jam atsakė, kad prancūzai siekia taikos ir veda taikos politiką, bet negali remtis kaimynų gera valia. Todėl turi rengtis visokiu atveju ir karui. Biudžeto papildymas buvo priimtas didele balsu dauguma.

PRANCŪZAI STIPRINA KRANTA PRIE LAMANŠO PERKASO

Iki šiol prancūzai vis stiprina savo pasienius vokiečių pusėn, tai yra Elzaso ir Lotaringijos kraštuose ir prie Reino upės pietuose. Dabar, per paskutines nusiginklavimo derybas, anglai parodė, kad jie norėtų likti neutralūs kontinento ginčuose (Anglija, kaip žinoma, yra ant salos). Taigi, prancūzai dabar jau negali būti ramūs dėl pavojaus iš Lamanšo pusės, kur tik siauras vandens takas skiria Prancūziją nuo Anglijos. Mat, karo metu arba anglai gali leisti užpulti prancūzų krantus, arba net prisidėti prie priešo ir kartu su juo pulti Prancūziją. Todėl Prancūzija dabar stiprina krantą prie Lamanšo. Lėšos imamos iš papildomojo karo biudžeto.

MAŽOJI SANTARVĖ IR SSSR

Kaip žinoma, ligi šiol visos trys Mažosios Santarvės valstybės (Jugoslavija, Rumunija ir Čekoslovakija) ligi šiol nepripažino Sovietų Rusijos ir neturėjo su ja jokių politinių santykių. Dabar, kai prancūzai pradėjo su Sovietais bendrauti ir Sovietų Rusija pradėjo iš savo pusės aktingiau dalyvauti tarptautiniame bendravime, tai ir Prancūzijos sąjungininkės Mažosios Santarvės valstybės (Rumunija ir Čekoslovakija) šiomis dienomis pripažino Sovietų Rusiją ir jų užsienių reikalų ministrai pasikeitė su Litvinovu laiškais apie tolimesnį politinį bendradarbiavimą. Jugoslavija, spaudos žiniomis, tai netrukus padarys. Tuo būdu Sovietų Rusija greit bus visų pasaulio valstybių pripažinta ir tai palengvins jos įstojimą į Tautų Sąjungą.

MUSSOLINI SU HITLERIU SUSITARĖ DĖL AUSTRIJOS IR NUSIGINKLAVIMO

Paskutinėmis žiniomis, per italų ir vokiečių vyriausybių vadų pasitarimus buvo prieita prie tam tikro susitarimo pirmučiausia Austrijos nepriklausomybės išlaikymo reikalu. Mussoliniui pavyko išgauti iš Hitlerio pasižadėjimą nepalaidyti paskiausiai išsiplėtusios teroristinės veiklos Austrijoje. Tiesa, Hitleris jokių garantijų šiuo reikalu nepareiškė, tačiau matyt, kad vokiečių kancleris įsitikino iš pasikalbėjimo su Mussolini, kad Italija yra suinteresuota Austrijos nepriklausomybe ir kad kiekvienam pasikėsiniui prijungti Austriją prie Vokietijos Italija pasipriešintų. Dėl to Hitleriui teko, nors ir nenoromis kol kas nuo savo planų Austrijoje atsisakyti. Kaip kompensacija už šį pasižadėjimą, Hitleriui buvo pareikšta, kad Italija palaikys vokiečių reikalavimus lygybės teisės ginklavimosi srityje. Aplamai, Tautų Sąjungoje italai palaikys vokiečius, kurie tik ta sąlyga grįš į Ženevą, jeigu jų lygybės reikalavimai bus įvykdyti. Pagaliau Mussolini ir Hitleris susitarė dėl palaikymo ekonominiu atžvilgiu Padunojaus valstybių. Europos spauda abiejų valstybių vyriausybių vadų pasitarimus laiko didelės politinės reikšmės, nes jų dėka susidarė vokiečių—italų frontas, nukreiptas prieš Prancūziją, SSSR ir Mažąją Santarvę.

VOKIETIJA SULAIKĖ MOKĖJIMUS

Vokietijos valstybės banko valdytojas dr. Šachtas pareiškė, kad Vokietija nuo liepos 1 d. sulauko savo privatiųjų skolų mokėjimus. Šį mokėjimo sulaukymą jis aiškino tuo, kad Vokietijos banko aukso ir svetimų valiutos atsargą katastrofiškai sumažėjo ir jei nebus sulaukymas skolų mokėjimas, tai vokiečių markę laukia baisi infliacija, kaip tai buvo 1922—23 metais.

Amerika, Anglija ir Prancūzija pareiškė protestą prieš mokėjimų sulaukymą. Manoma, kad jos imsios tam tikrų represijų prieš vokiečių žygius.

LATVIAI PASIPIKTINĖ VOKIEČIAIS

Iš Rygos pranešama, kad latvių spauda labai pasipiktinusi atidarymu Hesene vadinamojo „Baltijos paminklo“ 1918—20 m. kovose dėl „vokiečių rytų sienos“ žuvusiems Baltijos kovotojams pagerbti. Per paminklo atidarymą pasakytos kalbos buvo nukreiptos prieš Pabaltijo valstybių nepriklausomybę. Manoma, kad latvių vyriausybė patieks oficialų protestą Berlyne.

JAPONŲ TAUTOS DVASIA

„Mūsų žinyne“ idėtas trumpas japonų tautos dvasios apibrėžimas, parašytas japonų kpt. Shimanuki'o. Japonai — sena tauta. Per 2594 metus Japonija nė karto nebuvo netekusi nepriklausomybės. Japonai gyvena salose. Todėl Japonija tikrai išlaikė rasės grynumą. Japonai iš visur stengiasi perimti vien tik gera. Japonas nepratęs laikyti save atskiru vienetu, jis laiko save visos žemės, viso krašto neatskiriama dalimi. Japonai labai mėgsta savo tautos ir krašto istoriją. Jie randa, kad žmogaus gyvenimas — menkinis, palyginus su garbinga istorija. Japonas visada su džiaugsmu pasiaukoja tėvynei. Japonų kultūros pagrindai — garbė ir teisingumas. Japonijos galybė ne turtuose ir fizinėje jėgoje, o josios dvasioje.

NAUJAS AVIACIJOS LAIMĖJIMAS

Sovietų respublikų sąjungoje Samaros aeroklubo aerodrome gegužės m. 6 d. laimingai pasibaigė svarbūs bandymai. Aerodrome buvo pastatytas sklandytuvas 250 kg svorio, Judino valdomas, Lėktuvas „U-2“ nusileido žemiau ir skraidydamas 120 km greičiu užkabino sklandytuvo buksirą ir pakėlė sklandytuvą į orą. Sukabinimo ir pakėlimo į orą darbas užėmė 4 sek. ir pareikalavo 60 m ilgumo aikštelės (tako). Lėktuvas pakėlė sklandytuvą į 700 m aukštumą, paskui sklandytuvas atsikabino ir laisvai nusileido į aerodromo aikštę. Tuo būdu rusai pastatė naują pasaulinį rekordą. Lėktuvas pakėlė sklandytuvą nenusileidęs.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Svt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Šaulių sąjunga 15 metų

Šio mėn. 23—24 d. Lietuvos šaulių sąjunga mini savo gyvavimo 15 metų sukaktuves. Ta proga verta atgal pažvelgti į tuos laikus, kai Šaulių sąjunga kūrėsi, prisiminti svarbesnius jos žygius, realia pajėga ginant mūsų krašto nepriklausomybę ir nors trumpai paminėti tos mūsų kariuomenės talkininkės 15 metų nuveiktus darbus.

Šaulio vardas gimė Kaune, Vytauto kalne, 1919 metais. Tačiau tai nėra tiksliai šaulio gimimo data. Tai tik maždaug nuo to laiko prasidėjo oficialus šaulių gyvenimas, iš kurio išsiplėtojusi idėja laisvus piliečius subūrė į ginklo pajėgą, stojusią kovon dėl tautos ir tėvynės nepriklausomybės.

Tačiau tas šaulys, kurį pagimdė mūsų tauta ir kurį pažino priešai, atsirado drauge su Lietuvos nepriklausomybe, su lietuvių tautos laisve. Tai buvo, kaip šiaudien įprasta vadinti, pirmieji partizanai. Jie paskubino tautos laisve besirūpinančių lietuvių sąmonėje seniai brandintą mintį įkūnyti ir sudaryti tautos ginkluotą organizaciją. Jie paskatino dešimtis tūkstančių lietuvių tankesnėmis eilėmis prisidėti prie tos organizacijos, jos idėjos ir stoti į bendrą darbą, tuo laiku dar labai rizikingą.

Pati Šaulių sąjungos užuomazga išdygo 1919 m. vasarą iš Kauno ginkluotų vyrų būrelio. Tais pačiais metais rugpiūčio 8 d. buvo pirmasis Kauno šaulių būrio susirinkimas, per kurį buvo priimti Šaulių sąjungos įstatai ir nustatytas organizacijos darbo planas. Šaulių sąjungos idėjos didžiausias brandintojas, jos gairių nustatytojas, kūrėjas, vadas ir siela Vladas Putvinskis savo butą padarė tikru ginklų sandėliu ir partizaniškojo veikimo instrukcijų šaltiniu. Mat, Žemaičių krašte Putvinskiai jau kiek anksčiau turėjo savo slaptą organizaciją, kuri iš besitraukiančių vokiečių supirkinėjo ginklus.

Išdirbus šaulių veikimo planus ir iš generalinio štabo gavus ryšių karininkus bei šiek tiek ginklų, buvo priimta šaulių būrių organizavimo instrukcija, nustatyti jų vienetai. Pirmiausia šaulių būriai steigėsi ten, kur virė Lietuvos laisvės kovos. Per trumpą laiką Šaulių sąjunga išaugo į gausingą kovos organizaciją, tiek daug nudirbusią krašto saugumui patikrinti ir tautos kultūrai kelti. Nepriklausomybės kovose ir toliau ji padarė daug garbingų, drąsių žygių, kurių svarbiausieji: partizaniška kova su rusais bolševikais, slaptos lenkų karo organizacijos P. O. W. likvidavimas, Bermonto avantiūros sunaikinimas, žygiai lenkų fronte ir kova su 1920 m. Lietuvon įsiveržusiais lenkų raitininkais.

Tai tik patys svarbiausieji šaulių žygiai savo krašto laisvei apginti. Smulkesnių yra daug daugiau. Čia tik, minėdami sąjungos 15 metų sukaktuves, nors trumpai atsigrįžome į tuos audringus laikus, kai Šaulių sąjunga pasiėmė sunkų uždavinį ir prisidėjo Lietuvos valstybę kurti.

Žinoma, garbingose kovose ne vienas šaulys palaidėtas į mirties pasaulį, ne vienas buvo sunkiai sužeistas ir visam amžiui invalidu tapo. Tačiau Seinai, Radviliškis, Šiauliai, Giedraičiai, Širvintai, Valkinykai, Perlojus, Varviškiai, Kapčiamiestis ir labiausiai Klaipėda tautos laisvės kovų istorijoje tegali būti žymima kaip šaulių ginklo garbės vietos.

Aprimus aktingiems krašto žemių vadavimo žygiams, nuo 1923 metų Šaulių sąjunga daugiau dirba ramų kultūros darbą, rengiasi kariškai ir grūdinasi sportiškai. Šalia kariškų dalykų, visuomeninė kultūrinė darbo našta šauliams yra pati didžiausia ir svarbiausia, nes sąjunga giliai supranta ir įvertina kultūros pažangos svarbumą.

Karinio mokymo programa, paskaitos, susirinkimai, šventės, plačiu mastu literatūros skleidimas, pavyzdingas ūkininkavimas, sąžiningas uždėtų ar pasiimtų pareigų vykdymas, sportas, vaikams aikštelių rengimas, vaidinimai, dainos gaivinimas, tautinių tradicijų palaikymas, vakarai, švietimasis, mokslas, vispusiška pažanga, — tai dažniausiai pasitaikomi šaulių būrių darbai. Savo idėjų siekdami šauliai turi auklėti bei tobulinti piliečių dvasią ir kūną. Šaulys turi kelti tautos dorovę, žadinti ir auklėti savo ir kitų tautiečių tėvynės meilę, ugdyti geras žmogaus būdo savybes. Tačiau visa tai turi eiti iš šaulio sąmonės ir karšto patriotizmo.

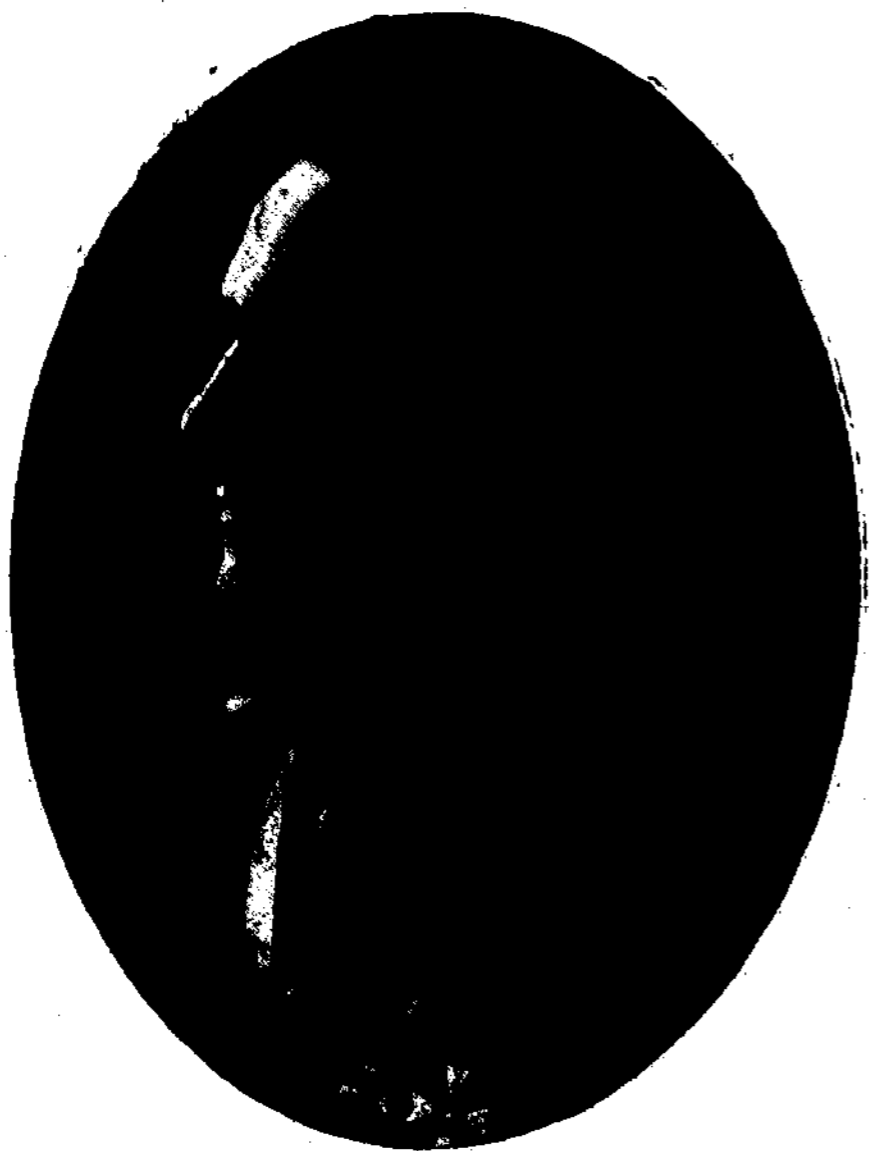
Šaulių sąjunga gerai suprato ir įvertino sporto reikšmę. Šiaudien ši šaulių darbo sritis jau gerokai išplėsta. Retai kuriame būryje nerasime sporto komandos, dažniausiai net įvairių rūšių. Daug kur šauliai sporte paėmė pirmąsias vietas. Šaulių sąjunga viena pirmųjų mūsų organizacijų aktingai parėmė krašto ugniagesybos reikalą. Daug šaulių komandų visame krašte šiaudien uoliai kovoja su ta baisia gamtos rykšte.

Šaulių sąjunga yra artimiausia mūsų kariuomenės talkininkė. Tie santykiai jau užsimezgė pačiais nepriklausomybės kovų laikais. Tas bendradarbiavimas šiaudien ne tik ne nutrūko, bet dar stipresniais saitais surištas. Šaulių sąjunga savo jaunesnių narių parengia kariuomenei, kariuomenėje ji parengtą tikru tėvynės gynėju dažnai grąžina vėl sau. Atsargos kariai, išėję iš kariuomenės, jau beveik nesiskiria su ginklu. Jie stoja į šaulių būrį. Atsargos karininkai daugiausia šaulių būriams vadovauja, juos kariškai parengia. Duok, Dieve, kad tie bendrojo darbo, panašios idėjos saitai dar daugiau sustiprėtų.

Čia tik trumpai paliesti kai kurie svarbiausieji Šaulių sąjungos metmens ir darbo bruožai. Tai tik reikšmingos sukakties proga tų darbų mažas pasvertimas.

Žengdami į tolesnius gyvavimo metus, šauliai savo idėjoms lieka tvirti, kaip uola, skaistūs, kaip ryto saulė, jų užsimojimai platus, kaip atvaduotoji Baltijos

Plk. ltn. Villem Saarsen'as

Plk. ltn. V. Saarsen
naujas Estų karo atstovas

Plk. ltn. V. Saarsen'as gimęs 1891 m. rugsėjo 17 d. Karo mokyklą baigė 1912 m. Vilniuje. 1931 m. baigė Tartu universitete teisių fakultetą.

Rusų caro kariuomenėje tarnavo inžinerijos dalyse.

Estijos kariuomenėje 1920—21 m. buvo inžinerijos bataliono vadu ir II-os pėst. divizijos štabo viršininku. 1925 m. buvo paskirtas Tartu šaulių vadu. 1931 m. baigė aukšt. karo mokslus. Nuo 1932 m. vadovavo II-am atskiram pėst. batalionui.

Į plk. ltn. laipsnį pakeltas 1933 m. vasario 24 d.

Išvyko estų karo atstovas

Estų karo atstovas plk. ltn. V. Kohal'is gavo naują paskyrimą. Atsisveikinti su mūsų karo vadovybe birželio 18 d. buvo atvykęs į Kauną.

J. E. Respublikos Prezidentas A. Smetona priėmė atsisveikinimo audiencijoj ir plk. ltn. Kohal'į apdovanojo D. L. Kun. Gedimino III laipsnio ordinu.

Tą pačią dieną plk. ltn. Kohal'is atsisveikindamas lankėsi pas krašto apsaugos ministerį gen. ltn. Šniukš-

jūra. Savo ateities darbus, gal netolimoj ateity, šauliai, drauge su mūsų garbingąja kariuomene ir visa tauta, apvainikuos Vilniuje, Gedimino pilyje. Tai bus tikrai įvykdytas šaulių tėvo Vlodo Putvinskio testamentas: „Šaulio vardas gimė laikinoj mūsų sostinėj Vytauto kalne 1919 m., krikštą gavo susidurdamas su P. O. W., kovose su Bermontu, Želigovskiū ir vaduodamas Mažąją Lietuvą, o sutvirtinimą gaus mūsų tikrojoje sostinėje Gedimino kalne, o kuriais metais, pareis nuo mūsų visų, tautiečiai“.

Tad budėkime laisvės sargyboje ir renkimės šį šaulių tėvo vieną reikšmingiausių testamentų vykdyti!

J. Senkus

ta. I. e. vyr. štabo v-ko p. gen. ltn. Jackų, gen. ltn. Gerulaitį ir kitus viršininkus.

Birželio 19 d. plk. ltn. Kohal'is išvyko į Rygą, o iš ten į Estiją.

Plk. ltn. Kohal'is gimęs 1887 m. vasario 8 d. Baigęs karo mokyklą 1912 m. Vilniuje I rūšies gabumu ir pakeltas į pirmąjį karininko laipsnį 1912 m. rugpiučio 6 d. Tarnavo 115 pėst. pulke ir generaliniame štabe.

Estijoje karo tarnybą pradėjo partizanų dalyse ir vadovavo partizanų Kuperianoff'o batalionui. Vėliau tarnavo 6 pėst. pulke.

1929 m. baigė aukštuosius karininkų kursus (akademiją).

Į plk. ltn. laipsnį pakeltas 1925 m. II. 24. ir iki paskyrimo karo atstovu, t. y. iki 1930 m., vadovavo atskiram Kuperianoff'o batalionui.

Apdovanotas: D. L. K. Gedimino ord. III l., Latvių Trijų Žv. ord., Estų neprikl. kovų atv. garbės ženklu.

Stokim į mokomąją kuopą!

Jaunieji kareiviai šiandien jau nebe naujokai. Dar prabėgs keletas savaitių ir bus baigtas bendras apmokymas. Jaunieji daug kuo pasikeitė, daug ko išmoko, o baigiant apmokymą, jie tikrai tvirti žengs, kaip vienas.

Ne nejausim, kaip prabėgs tas laikas, kaip prabėgs bendro apmokymo valandos, nes kariuomenėj niekas neprailgsta. Čia rytą kuopos keliasi, čia jau grįžta iš užsiėmimų ir taip kiekvieną dieną. Tačiau dabar prieš mūsų akis stovi dideli klausukai, nes mūsų kariškam gyvenime prasideda lyg ir antrasis periodas. Po bendro apmokymo dalį mūsų skirs į mokomąsias kuopas, dalį paliks vietoj, kitus, gal būt, skirs į ūkio kuopą ir t. t. Dauguma virpa prieš tas naujas pareigas, kratosi jų, bet neapgalvotai. Ypatingai kratosi mokomųjų kuopų, nes ten esanti geležinė drausmė ir nepakenčiamos sąlygos. Draugai, nemanykit taip! Taip blogai jau nėra, kaip jūs, gal būt, blogos valios žmonių įtikinti manote. Kiek teko kalbėti su mokomiečiais, jie visi pataria skirstymo metu savanoriais stoti į mokomąsias kuopas. Sako, mokomaj kuopoj žmogus daugiau išsilavina, fiziniai ir dvasiniai sutvirtėja, sako, tik mokomąją baigęs gali jaustis žmogumi ir kariu.

Nelaukim nieko, bet stenkimės, kad skirstymo metu daugiausia būtų pakeltų rankų, norinčių stoti į mokomąją kuopą. Manau, kad mokomoji kuopa nepavils mūsų.

J. k. Mk. Valaitis

PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGA ANGLIJOJ

Anglijos vidaus reikalų ministerija, pagal vieno įžymaus karo specialisto projektą, išdirbo naują planą civiliams gyventojams apsisaugoti nuo aviacijos puolimų.

Praktiškai išbandyti plane nurodytus apsisaugojimo būdus paves policijai, kuri bus toje srityje atitinkamai išlavinta.

Pagal šį projektą bus išmūryti specialūs požeminiai koridoriai, kuriuose civiliai gyventojai galės laikinai pasislėpti per netikėtus priešų aviacijos puolimus. Taip pat visame krašte bus suorganizuota speciali sanitarinė organizacija.

Apsaugos postas

Šių dienų kautynėse svarbus ir sunkus uždavinys tenka apsaugos postui — jis perima apsaugos uždavinį lauke; taikos meto parengimas turi būti stropus, nes nuo to pasirengimo ir tinkamo uždavinio supratimo priklausys, kai kuriais atvejais, ir visos apsaugos (lauko sargybos, užtvaros) likimas, taip pat poilsyje esamų dalių arba pačių apsaugos dalių ramumas. Patyrimas rodo, kad negalima pasitenkinti Lauko tarnybos statuto skirsnio mokėjimu, kur kalbama apie apsaugos postą (486—489 § §), nes lauko tarnybos statutas negali aptarti visų tų aplinkybių, kuriose galės atsidurti apsaugos postas, eidamas apsaugos tarnybą. Aptarsime čia kelis konkrečius klausimus, liečiančius apsaugos posto tarnybas naktį.

Kas tai yra apsaugos postas? Apsaugos postas yra du sargybiniai — lauko sargybos ausys ir akys. Jų uždavinys:

a) neapleisti savo vietos ir budriai žiūrėti, kas darosi priešininko pusėje ir iš šalių, nė kiek neatsitraukti ir visa, kas pastebėta, pranešti sargybos viršininkui sutartiniu ženklu, balsu ar per kitą sargybinių;

b) nieko nepraleisti nei į saugomąją kariuomenę, nei priešininko pusėn, be savo kuopos patrulių, slapukų ir savo tiesioginių viršininkų, jei juos pažįsta; visus kitus žmones, einančius prie posto ir praeinančius šalia jo, turi stabdyti už 50—100 žingsnių, šaukdamas „stok“, o naktį, kai tik juos pamatys; sustabdytų, kol atvyks lauko sargybos viršininkas, nepaleisti ir, jiems mėginant nueiti, juos šaudyti; nieko nesikalbėti su sustabdytais žmonėmis;

c) jei sargybiniui pareikalavus sustoti, atvykusis nesustos, tai sargybinis, sušukęs „stok“, šauna, iš anksto įspėjęs ženklais; į ateinančius priešininko kariuomenės žmones sargybinis gali šauti nešaukdamas, jei negalima, juos prisileidus, paimti sargybos žmonėmis; be to, sargybinis šauna, įspėdamas ištikus netikėtam pavojui;

d) priešininko akivaizdoje būdamas, duoti žinią sargybos viršininkui apie kiekvieną priešininko judesį postuose, apie jų sustiprėjimą ar susilpimą; apie kiekvieną atmainą pas priešininką, pav. apie kariuomenės susirinkimą, judėjimą, atvykimą, išvykimą, apie ugnių padaugėjimą ar sumažėjimą; jei pastebėtos dulkės, ar girdėti važiuojančių vežimų trenksmas ir t. t.

Sustoja greta, prieš apsaugos sargybą, patogiausioje vietoje sekti. Iš priešininko pusės neturi būti matomi. Padėtį ir vietą nurodo sargybos viršininkas. Postui paslėpti, reikalui esant, iškasami apkasai, kurie turi būti tinkamai maskuoti. Dieną postai turi matyti vienas kitą. Ginklą (šautuvą) laikyti užtaisytą pilnu šovinių skaičium su pastatyta atsarga, posto žmonės (sargybiniai) turi laikyti rankose. Jie laikosi visiškai tyliai, rūkyti jiems draudžiama.

Tai yra viskas, ką mums duoda lauko tarnybos statutas. Paklaustas eilinis apie apsaugos postą dažnai visa tai nupasakos, o instruktorius tuo liekasi patenkintas. Bet to neužtenka. Nors apsaugos postą sudaro tik du žmonės, bet į tai reikia atkreipti ypatingo dėmesio. Nupasakojimu nereikia pasitenkinti, bet duoti konkrečius kautynių aplinkybes, tuomet pamatysime, kad klausiamasis pradės galvoti arba nieko

neatsakys. O tai reiškia, kad eilinis neturi aiškaus vaizdo praktikoje lauke.

Dėl nakties veikimo Lauko tarnybos statute pasakyta: „Naktį tarpai tarp postų sekami siunčiamų iš užtvarų patrulių.“ Bet kiek gi bus patogių aplinkybių, kuriose bus galima apsaugos posto visai neskirti, bet paskirti vien tiktai sekėją prie lauko sargybos. Apie tai negalvojame, nes Lauko tarnybos statute nėra paminėta ar bendrai tas leidžiama daryti.

Dėl to klausiamo patys save: ar reikalingas apsaugos postas naktį? Klausimas labai svarbus. Prieš atsakydami į šį klausimą, panagrinėsime atstumą, kuriame statomas apsaugos postas nuo lauko sargybos. Lauko tarnybos statutas nurodo nuo 10 iki 100 metrų. Paklausę eilinį, kad konkrečiau nurodytų atstumą, gausime atsakymą: „Pagal vietą ir aplinkybes“. Pratiimuose lauke paprastai renkamas „aukso vidurys“ tarp 30—70 metrų, kad tuo būdu nenusižengus nei statutui nei vietai. Lauko sargybos viršininkas dažniausiai turi patraukimą išstumti apsaugos postą toliau nuo sargybos, nes tuo nori būti greičiau įspėtas apie priešininko pasirodymą ir garantuoti visišką sargybos pasirengimą. Minėtas jau priežastis laiko svarbiausiomis. Taip pat žino, kad apsaugos postas, pastebėjęs priešininką ar bendrai pavojų, šaukia sargybos viršininką, arba šauna, įspėdamas apie artėjantį pavojų. Tokiais samprotavimais, be abejo, vadovausimės ir kautynėse. Bet jeigu atsidėję pasvarstysime, tai rasime, kad ne visuomet apsaugos postas gali būti priemonė apsisaugojimui. Reikia tik atsiminti, kad apsaugos postas dvipusis ginklas: duoda patogumų mums, bet suteikia, iš tikrųjų, nemažesnę patogumą ir priešininkui. Aišku, nes priešininko žvalgyba, gavus uždavinį išaiškinti mūsų padėtį, jėgas ir ginklų rūšis, esančias už apsaugos, pasistengs pirmiausia išaiškinti punktus, kur randasi mūsų lauko sargybos ir po to tiktai nepastebėtai pro jas prasmukti, idant toliau vykdytų gautąjį uždavinį. Priešininko žvalgyba, apsaugos posto sustabdyta, nepuls lauko sargybos, bet, pasinaudojus momento padėtimi, laikinai pasislėps ir bandys tą postą apeiti iš dešinės ar kairės. Tokiu at-

Prie lauko virtuvės

veju apsaugos postas neapsaugos savo lauko sargybos, tokią padėtį priešininkas gali lengvai panaudoti, užpuldamas lauko sargybą iš užpakalio.

Kas dalyvavo nakties žvalgyboje bei kautynėse, tikrai žino, kokių sprendžiamųjų elementu yra laikimasis priešininko apsaugos postų bei lauko sargybų; nuo jų daugiausia priklauso nakties žygio pasisekimas ar nepasisekimas. Apsaugos postai naktį ne visuomet reikalingi; kai kuriose aplinkybėse gali būti net nenaudingi.

Statydamas apsaugą, lauko sargybos viršininkas turi išsiaiškinti sau: ar saugosiuos pirmyn iškištu apsaugos postu, ar tikrai sekėjais arti lauko sargybos? Čia jau netiks grynai teoriški sumetimai apie apsaugos posto reikalingumą arba nereikalingumą bendrai, bet nulems sprendžiamieji kiekvieno taktiško sprendimo elementai: uždavinys, vieta, priešininkas, mūsų situacija, nakties laikas ir oro sąlygos. Šiuos sprendimo elementus reikia mokėti tinkamai ir greitai išnagrinėti ir padaryti trumpą išvadą. Prie nagrinėjimo reikia pratintis visais atvejais ir niekuomet nedaryti sprendimo „iš akies“. Kiekvienas iš tų elementų yra svarbus, net vėjo kryptis (oro sąlygos) kartais turi lemiamą pobūdį, sprendžiant klausimą dėl apsaugos posto reikalingumo arba atstumo. Bet svarbiausias lauko sargybos tarnyboje elementas bus mūsų situacija. Šis elementas uždeda pareigą lauko sargyboms nepraleisti priešininko dalinio prasiskverbti pro apsaugą, kad drumstų ramų dalių poilsį. Samprotavimuose, kurie sudaro lauko sargybos viršininkui pagrindą, nagrinėjant kitus taktiškus elementus, daugiau atsižvelgiama į vykdomąjį uždavinį. Sprendžiant uždavinį, jeigu manoma apsaugos postas iškišti pirmyn, turi atsiminti: saugoti savo lauko sargybą prieš netikėtumą, nuolat sekant duotąjį plotą ir tuojuo pranešant savo viršininkui apie artėjantį pavojų. Lauko sargyba turi būti priešininko nepastebima, kad silpnosnes jo žvalgybas galima būtų staiga ir be triukšmo likviduoti (paimti nelaisvėn), o stipresnes staigia ugnimi arba durtuvais atmušti, tuo pat darant priešininkui kuo daugiausia nuostolių.

Karo lauke gali būti, kaip jau minėjau, įvairių aplinkybių — kuomet sargybos viršininkas turės atsakyti iškišti pirmyn apsaugos postą, arba visai atsakyti nuo apsaugos posto, kai šis sprendimas gali būti žymiai patogesnis.

Išspręsimė kelis pavyzdžius, kurie dažniausiai gali pasitaikyti:

1. Šviesi naktis; lauko sargyba mato toli prieš save ir gerai paslėpta nuo priešininko žvilgsnio.

Atsakymas: Du sekėjai arti savo sargybos ir seka vietą, kuri jiems nurodyta.

2. Lauko sargyba prie svarbaus kelio, kuriuo beveik užtikrintai laukiama priešininko žvalgybos.

Atsakymas: Lauko sargybos viršininkas tiksliai išnaudoja aplinkybes. Apsaugos posto čia nestato, nes nori, kaip galima arčiau priešininką prisileisti ir staugiu puolimu jį sunaikinti arba paimti nelaisvėn.

3. Lauko sargyba skirta apsaugoti tiltą.

Atsakymas: Šiuo atveju, paprastai, statomas apsaugos postas prieš tiltą. Apsaugos postas gali būti atskirai nuo sargybos sunaikintas, todėl naudingiau bus turėti sekėjus už tilto (savo pusėje) ir priešininko žvalgus, peržengusius tiltą, suimti.

4. Lauko sargyba miško pakrašty, kuris naktį gerai matomas.

Atsakymas: Jeigu priešininko žvalgyba nori pereiti mišką, turės laikytis arčiau kelio, kuris eina per tą mišką. Miškan leisis tik tai tuomet, kai bus įsitikinusi, jog jo pakraštis neužimtas. Kaip gi galės įsitikinti? Priešininko žvalgai, prieję ir pastebėję mišką, susilaikys ir pradės sekti. Čia gali pastebėti apsaugos posto pakeitimą. Tai pastebėję, miškan leisis, kur nėra saugoma.

5. Apsaugos postas nereikalingas lauko sargyboje žiemą, kuomet sniegas leidžia toli sekti iš pačios lauko sargybos.

6. Lauko sargyba kaimo krašte ir gerai maskuota nuo priešininko sekimo.

Atsakymas: priešininko žvalgyba gali būti lengvai suimta, jeigu eis tiesiog kaiman, manydama, kad jis neužimtas.

Feljetonas

Ryšininko vargai

Nemanykit, vyručiai, kad ryšininko duona lengva. Ryšininko tarnyba gana sunki ir paini. Čia, vyručiai, reikia ir galvos neblogos. Kito, žiūrėk, ryšininku ir nepadaro. Eilinis Griežtis, pavyzdžiui, neišmoko Morzės abėcėlės ir tiek. O telefonijoje buvo tikras lėpšis: schemoj bevedžiodamas srovės takus pasiklysdavo, kaip girioj, ir vos kojų, vyrukas, neišsisukdavo. O žiūrėk, vyrukas, rodos, ir nieko sau. Sako ir siuvėju mokinęs ir su armonika neblogai pagriežia. Žinoma, jo namo nepaleido. Paskyrė virėju. Dabar vyrukas džiaugiasi. Nebloga ir virėjo vieta. Žiūrėk, ir raštininkas ranką paduoda, sako, ir skyrininkas su juo minkštesnis.

Kitas, žiūrėk, neblogai žino ir Morzės abėcėlę ir omo dėsni suprantą, bet į stulpą, mirk, jo neįvaysi. Palipės porą metrų, o aukščiau nė sprindžio.

— Bijau, sako, galva sukasi.

Aišku, argi visi miškuose augę. Kitas gal silpnos širdies.

— „Mirsi čia, arba ryšininku būsi“ — anot grandinio Margavonės. Griežtas buvo vyrukas, bet ir girklę turėjo. Būdavo, kai surėks, tai net naujokas pergriūdavo. Aišku, kai jau taip nežmoniškai pačiumpa, kągi darysi. Kam gi malonu mirti, o ir virėjo etatų ne kažin kiek, turi ryšininku likti.

Aną kartą eilinis Ratlankis iš transporto rinktinės man ir sako:

— E... sako, jūsų tarnyba vien tik simuliacija. Sėdit, sako, sau centralinėj, nei jums ten karščiai, nei lietus. Ir skyrininkas, sako, ant sprando nesėdi ir su panom prisiflirtuojat.

— Nebloga, sakau, ir tau su gurguolėm. O pas mus, sakau, žiūrėk telefonistas Davainiokas centralinėj bebūdamas kiek košės prisivirė! Nežinau, kaip jis prisiplakė prie kuopos vado tarnaitės. Būdavo, kad kiek ir skambina pas ją. Vieną kartą, taip iš ryto, susiduria su kuopos vado žmona. Iš balso, mat, visai ir nepažino, manė, kad jo Agota. Taip ir sako Davainiokas:

— Blynai ar jau gatavi? Nenusūdyk dažinio,

Iš šių duotų pavyzdžių matome, kad apsaugos postas ne visuomet bus reikalingas naktį. Reikia vengti aplinkybių panašumo arba šablono. Visiškai panašios aplinkybės kare niekuomet nepasitaiko, todėl kiekvieną kartą reikia nuspręsti, o nedaryti taip, kaip tai buvo daroma panašiu atveju.

Dabar aptarsime smulkiau atstumą, kuriame statomas apsaugos postas nuo lauko sargybos, jeigu nusprendėme, kad apsaugos postas turi būti išstumtas pirmyn. Lauko tarnybos stato 486 § (cituotas pradžioje) tai nusako. Dieną ir naktį atstumai kitoki. Ženklaai duodami iš apsaugos posto dieną gali būti lengvai matomi ir suprantami lauko sargyboje; naktį jų ženklų visai nematysime. Čia gali patarnauti tik balsas bei garsas, sutartinę jų reikšmę iš anksto nustatius: arba asmeninis pranešimas vieno iš sargybinių. Minėti būdai nevisai patogūs, nes balsas bei garsas girdimas ir priešininkui, kuris taip pat bus įspėtas apie gresiantį pavojų. Reikia atsiminti, kad ramią naktį silpnas kosėjimas girdėti apie 50 žingsnių, silpnas švilpimas — apie 100 žingsnių. Esant nors silpnam vėjui priešininko link, garsinė signalizacija gali daug jam padėti. Nors tai atrodo smulkmenos, bet jos reikšmingos.

Paprastai naktį apsaugos postas kalbasi pusgarsiai su lauko sargyba ir todėl šis reikalavimas dažniausiai būna priežastimi nustatymo apsaugos posto atstumo nuo lauko sargybos. Kad galėtumėm pusgarsiai susikalbėti su apsaugos postu, galima jis pastatyti naktį 25—30 žingsnių atstui. Tai būtų vidutinis atstumas, su kuriuo sutiktų ir teoriniai reikalavimai. Tačiau toks susižinojimo būdas nepatikimas, nes ir pusgarsį apsaugos posto šauksmą girdi ne tik lauko sargybos viršininkas, bet ir priešininkas, kuris buvo pastebėtas.

Naktį (vidutinėje tamsoje) priešininką galima pastebėti 30—40 žingsnių atstume, įtartini judesio garsai girdimi apie 100 žingsnių. Apsaugos posto šauksmas pirmuoju atveju girdėti ir lauko sargybos ir priešininko. Antruoju atveju (100 žingsnių) — šauksmą girdi tik lauko sargyba, o gana atidus priešininkas gali tikrai išgirsti neaiškų žmogaus garsą.

Agotėle, ir taip toliau. Žinai, tarp įsimylėjusių visokių paslapčių. Taip ir išpyškino vado žmonai į ausį. Kas toliau buvo ir pats Davainiokas nutyli. Dabar jis štabe pasiuntiniu.

Taigi, sakau, ryšininko tarnyba gana vingiuota. Kad ir štai poligone aną dieną buvo manevrai. Ryšiai pulkui puolant. Sėdžiu, taip sakant, pakrūmėj prie telefono ir laukiu puolimo rezultatų. Ryšys geras ir indukcijos kaip ir nėra. Paskambinsiu, sakau, pas Galulaukės Kurkulioką. Vieno ėmimo ir dar kaimynas, taip sakant, laukai sueina. O čia ir virtuvė jau atvykus. Pradžiuginsiu, sakau.

Prisišaukiu centralinę:

— Vyrai, sakau, sujunkite mane su Kurkuliu. Tarnybinis reikalas, sakau.

— Prašau kalbėt, sako.

Susipainiojo vyrai centralinėje. Sujungė su kuopos vadu. Per greitumą.

— Savijauta, sakau, kaip paties? Valgyti ar nenori? Virtuvė jau atvykus, gal manevrą tuoj baigsim.

Turime išspręsti paprastą aritmetikos uždavinėlį. Esu 30—40 žingsnių atstume nuo lauko sargybos ir pastebėjau priešininką 40 žingsnių atstume; mano pusgarsį šauksmą girdi lauko sargybos viršininkas, girdi taip pat ir priešininkas. Kokiame atstume nuo lauko sargybos turiu būti, kad mano pranešimą girdėtų tiktai lauko sargybos viršininkas ir kad juo nebūtų įspėtas priešininkas, kuris randasi 40 žingsnių atstume?

Atsakymas: atstumas bus 15—18—20 žingsnių.

Tokiuos uždavinėlius praktiškai reikia daryti lauke prie įvairių oro sąlygų, tuo būdu tikrai aiškiai įsitikinsime.

Apsaugos postas 15 žingsnių atstume prieš lauko sargybą ir matęs 40 žingsnių gali užtikrinti lauko sargybos viršininką, kad bus įspėtas apie galimą priešininko pasirodymą 55—60 žingsnių atstume prieš lauko sargybą. Tokio atstumo naktį visai pakaks lauko sargybos pasirengimui.

Nakties laikas taip pat gali turėti įtakos apsaugos posto atstumui nuo lauko sargybos. Pavyzdžiui, 22 valandą apsaugos postas mato 60 žingsnių atstume ir pagal mūsų apskaičiavimą buvo išstatytas 25 žingsnių atstume, 24 valandą mato tikrai 30 žingsnių atstume, lauko sargybos viršininkas pritraukia postą 15 žingsnių nuo lauko sargybos. Apie 2 val. mato tikrai 10 žingsnių prieš save; lauko sargybos viršininkas apsaugos postą atima ir pastato kaip sekėjus prie lauko sargybos, nes nebėra jokios prasmės apsaugos postas laikyti.

Tuo pat laiku sargybos viršininkas įsako savo žmonėms būti pasirengusiems; tai gali trukti iki 4—5 val. ryto, kol pradės aušti. Prašvitus padėtis vėl kitėja — apsaugos postas išmetamas pirmyn, lauko sargybos dalis ilsisi.

Ne visuomet galima bus prieš švintant laikyti lauko sargybą visiškai pasirengusia. Karo metu bus aplinkybių, kur reikės elgtis priešingai ir duoti nors daliai lauko sargybos prieš švintant pailsėti, nes kareiviai, buvę nakties kautynėse, bus išvargę. Ir tuo atveju didesnė lauko sargybos dalis turi būti pasirengusi. Sunku išvardyti visas aplinkybes, kurios gali iš-

Sriuba, rodos, kopūstų ir mėsa kiauliena. Viršila, sakau, ar nepasiutęs šiandien? Vadas kokio ūpo?...

Žinai gi savas žmogus, kaimynas, tai ir kalbos yra.

Netrukus man ir atsako storai ir iš reto. Visai ne Kurkuliokas:

— Dėkui, sako, savijauta pakenčiama. Malonėkit 2 valandas su šautuvu pasiimti.

Mane prakaitas išpylė.

— Klausau — sakau — tai čia ne eilinis Kurkulis?

Vakare Kurkuliokui pasibėdoju ir sakau:

— Mūsų tarnyba velniškai paini, gali ir galvą nusilaužti.

— Žinai — sako Kurkuliokas — čia centralinės kaltos. Supainioja. Vieną kartą irgi buvau įlindęs: viršilos rūkyt paprašiau.

— „Dūmo — sakau — gal bagotas?“ — prašiau Stipino Antano. Argi kaltas, kad per centralinę nepataikai kur reikia.

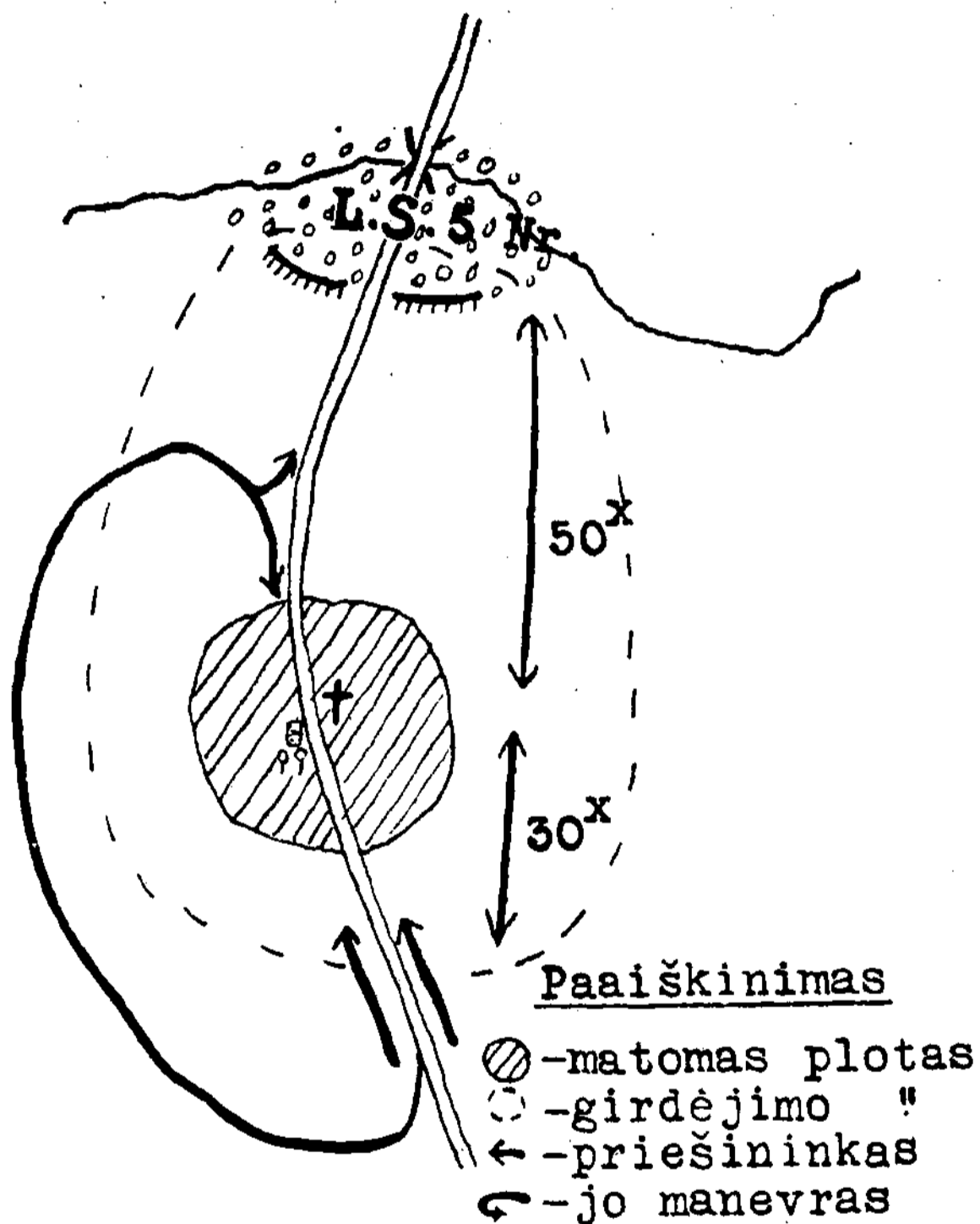
Jz. Kastečka

tikti lauko sargybos viršininką ir jo sargybą kautyne.

Taip apytikriai turėtų elgtis lauko sargybos viršininkas, jeigu nusprendė tuo ar kitu atveju saugotis apsaugos postu. Bet turi atsiminti, kad nors ir pusgarsiai kalbėti nakties metu neatsargu, tuo tarpu mažesnis atstumas tarp lauko sargybos ir apsaugos posto leidžia susikalbėti pašnibždomis ir kliudo priešininkui nugirsti.

Labai tamsią naktį siųsti toli apsaugos postas negalima. Kodėl? Dažniausiai tai daroma todėl, kad lauko sargyba mato tikrai 10—12 žingsnių atstume ir bijoma staigaus užpuolimo. O atrodytų, kad turėdamas didesniame atstume apsaugos postą sargybos viršininkas būtų ramesnis, nes manoma, kad anksčiau bus išpėtas. Kas gi gali iš tikrųjų įvykti?

Apsaugos postas išstatytas prie atskiro namelio, prie vieškelio, (brėž. Nr. 1.) apie 50 žingsnių. Lauko

sargyba — apkasuose pamiškėje. Matomumas netoliau kaip 10 žingsnių. Susižinoti su lauko sargyba gali tikrai garsiai kalbant. Priešininkas, eidamas vieškeliu ir stabdomas apsaugos posto, lengvai gali nepastebėtas apeiti apsaugos postą ir užklupti lauko sargybą. Tokiu atveju lauko sargyba apsaugos postą mato ne toliau kaip 30 žingsnių. Ne vienas liūdnas atsitikimas buvo ir nepriklausomybės kare, kada atėjusi pamaina, vietoj sargybinių, rasdavo jau šaltus lavonus. Apsaugos postas užpultas iš užpakalio nespės duoti jokie ženklo bei sušukti. Panašūs dalykai neturi kartotis toliau, teisingai pakreipus patį mokymą.

Duosiu čia atsitikimų iš pasaulinio karo: 1915 metų pradžioje N. rusų pėst. pulkas randasi į pietus nuo Varšuvos, prasideda pozicinis (apkasų) karas. 3-ji kuopa randasi dešiniajame pulko sparne ir gauna įsakymą kiekvieną naktį siųsti lauko sargybą į artilerijos

apdaužytą viensėdį, kur nėra priešininko. Tas viensėdis buvo saugomas kaip patogus priešininkui priėjimas prie rusų apkasų. Viensėdis apie 200 m nuo apsaugos dalių. Lauko sargyba buvo statoma tamsoje ir kiekvieną kartą tuo pačiu šablonu, neatsižvelgiant nei į oro sąlygas, nei į tamsą, visuomet su apsaugos postu apie 100 žingsnių, statomu prie kryžkelės. Pamainos siunčiamos kas valandą arba kas 2 valandas, atsižvelgiant į nakties laiką. Vieną tamsią naktį (matyti 8—10 žingsnių) siunčiama pamaina su puskarininkiu, bet praeina pusvalandis — niekas negrižta. Siunčiama žvalgyba, kuri išvydo šturpų vaizdą. Senoji pamaina paplūdusi kraujuose sekimo vietoje. Puskarininkis dingo. Naujosios pamainos du kareiviai, nepriėję sekimo vietos, perdurti durtuvais į nugarą. Aiškinant įvykį, pasirodė, kad senosios pamainos kareiviai buvo giliai užsivožę kepures ir pasistatę apikakles, todėl, priešininkui užpuolus, nespėjo net šautuvų nuimti nuo peties; o sargybos viršininkas, siųsdamas tamsią naktį apsaugos postą 100 žingsnių nuo lauko sargybos, sudarė tam įvykiui ypatingai patogią sąlygą. Mokantis iš kitų klaidų, tai nereikia pamiršti.

Kaip gi turi elgtis apsaugos postas lauke? Iš esmės, rodos, smulkmena, bet kaip tik norėčiau smulkiau ją čia panagrinti. Kuomet apsaugos postas šaukia „stok“? Sulaikant priešininką tai nevertojama, nes jis, nieko nelaukęs, dings tamsumoje. Šaudymas didesniuose atstumuose be naudos, nes įspėsime priešininką apie pavojų. Arti prislinkusį priešininką bus naudingiau sutikti staigia ugnimi, nes tuo jam padarysime nuostolių, o gal ir demoralizuosime. Priešininko žvalgybos veikimas laikinai sustabdomas, nes turės pagalvoti, kaip veikti toliau. Jeigu į artėjančią priešininko žvalgybą šuktelėsime „stok“, sugaišime paleisti ugnį ir kartu įspėsime priešininką apie gresiantį pavojų; į silpnai matantį priešininką bei bėgantį ugnis bus netiksli.

Apsaugos postas šaukia „stok“ tikrai tuomet, kai tiksliai negali atskirti savo žvalgybos nuo priešininko, ypač kai bus išpėtas apie išsiuntimą tokios priešininko link ir kai nebuvo nustatyta praleidžiamoji lauko sargyba. Apsaugos postas laikosi tyliai, ramiai ir vengia, kad priešininkas jo nepastebėtų. Kaip bus išmokytas apsaugos postas eiti tarnybą taikos metu, taip jis atliks ją ir karo metu. Susipratęs karys ir žinąs savo atsakomybę lauke, šaltį, badą ir nuovargį nugalės ir niekuomet neleis priešininkui savęs staigiai užklupti. Žino, kad lauko sargyba jo saugoma, kad juo pasitikima. Menkas tas karys, kuris, būdamas apsaugos poste, ieško sau patogumo, apikaklę pasistato, kepurę užsimauna ant ausų ir akių, rankas įsikemša giliai į kišenes, nesuprasdamas, kad tuo stato save ir savo draugų gyvybę pavojun. Taip darydamas prastai mato, silpnai girdi, nepasirengęs priešininko staigiai pulti. Patariama mažiau atidesnius šiose pareigose karius dažnai tikrinti ir priversti juos būti akylais.

Kuomet baigiasi apsaugos posto uždavinys? Tai praeina nuo susidėjusių aplinkybių. Kadangi kare labai dažnai kitėja aplinkybės, tai ir apsaugos postas, turįs atskirą užduotį, gali atsidurti tokiose taktinėse sąlygose, kad pasisekimo dėlei bus priverstas anksčiau baigti uždavinį, negu jam skirta.

Pavyzdys. Apsaugos postas, atvestas į vietą, pastebi stiprią priešininko žvalgybą, kuri slenka lauko sargybos link. Apsaugos posto šautuvų ugnis priešininkui nenuostolinga. Ką darys apsaugos postas, atsiminęs, kad be pamainos negali palikti vietos? Šaukti sargybos viršininką, kuris, bebėgęs į apsaugos postą, gali būti pastebėtas priešininko; priešininkas gali pulsti apsaugos postą su sargybos viršininku, o sargyba negalės padėti savo ugnimi, bijodama apšaudyti savuosius. Kaip gi pasielgti tokiu atveju? Apsaugos postas, pastebėjęs jėgų persvarą, slėpdamasis nuo priešininko, šliaužia atgal. Lauko sargyba būtų laiku išpėta ir pasirengusi bet kokiam manevrui. Blogiausiai atveju priešininkas turi būti sutiktas organizuota ir staigia ugnimi. Apsaugos postas sustiprintų lauko sargybą.

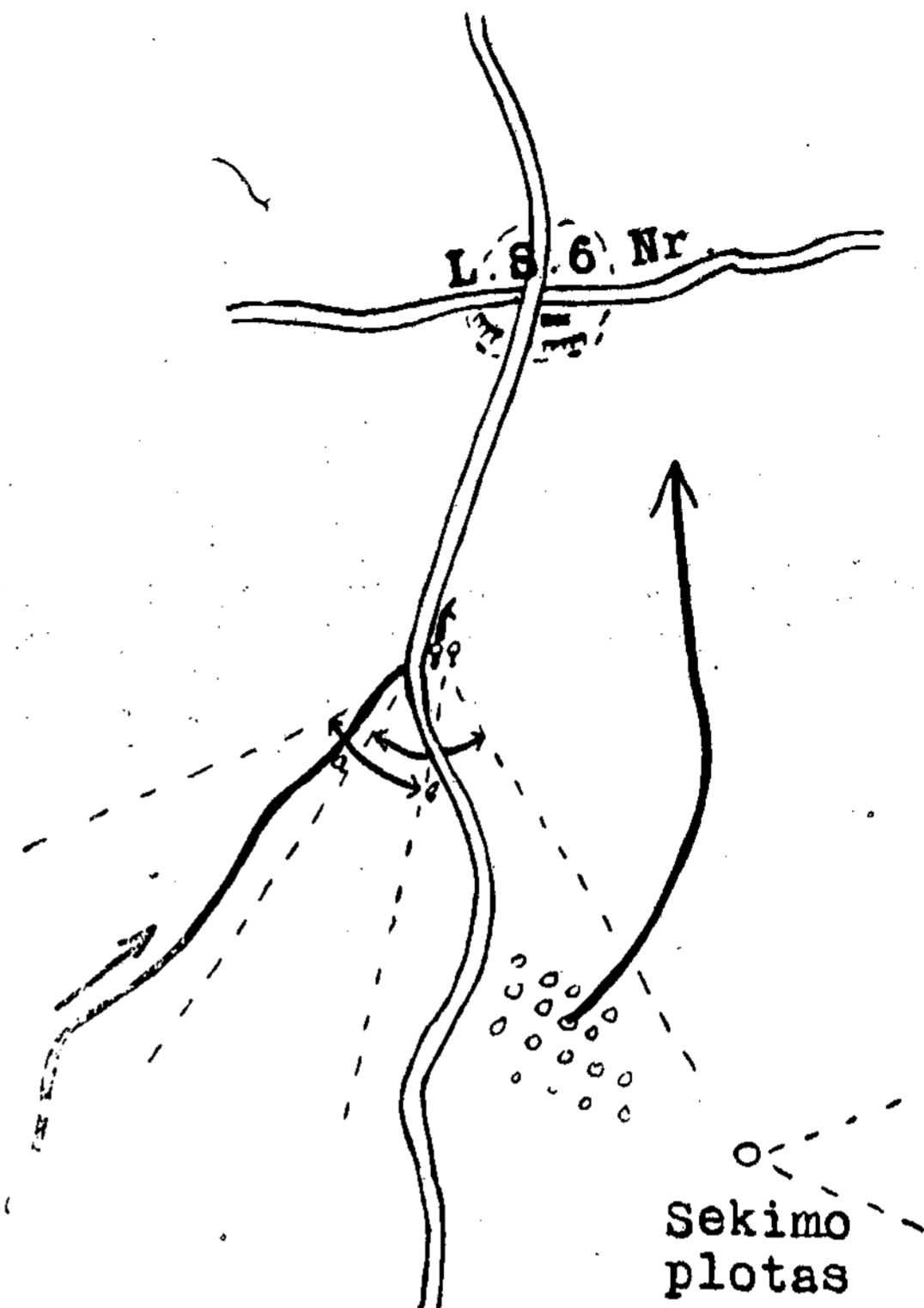
Apsaugos postas stovi ir seka vietoje, bet jeigu tai aplinkybės reikalauja, turi judėti ir trauktis. Jei spėjama išpėti lauko sargybą, traukiamasi be šūvio; staigiai ir netikėtai užpultas postas pradeda kautynes ir traukiasi į kurį nors sparną arba iš anksto numatytą vietą, kad nekliudytų lauko sargybai kautis. Pasitraukimą geriausiai iš anksto numatyti ir išžvalgyti.

Ar visuomet apsaugos postas turi trauktis? Rasime atsitikimų, kuomet apsaugos postas turi likti vietoje, nors jam arba lauko sargybai gresia pavojus iš priešininko pusės.

Pavyzdys. Apsaugos postas pastebėjo priešininko žvalgybą slenkančią tarp savo ir kaimyninės lauko sargybos. Ką turi daryti? Pranešti sargybos viršininkui, bet kokiu būdu? Iššaukti sargybos viršininką — veltui. Kol sargybos viršininkas ateis ir grįš atgal, priešininkas pasislėps nakties tamsumoje. Pasiųs savo padėjėją, kad praneštų žodžiu; gali pranešti ir balsu, jei tai leistų aplinkybės (nenugirstų priešininkas). Kai nėra laiko, išpėti sargybos viršininką šūviu. Neturi pamiršti, kad, sekdamas priešininką iš šono, apsaugos postas gali būti užkluptas iš priekio bei kitos pusės. Tokiu atveju apsaugos postas negali trauktis, nes jo uždavinys nebaigtas.

Pavyzdys. Lauko sargyba prie namuko kryžkelėje (Brėž. Nr. 2). Apsaugos postas pastatytas prie kilometrinio stulpo. Kiekvienam sargybiniui duotas sekimo sektorius (tam tyčia aprėžtas plotas). Priešininkas pasirodė sektoriuje „a“. Abiejų sargybinių dėmesys sutelktas tame sektoriuje. Tuo pat metu sektoriuje „b“ nepastebima kita priešininko žvalgyba,

iš krūmokščių slenka lauko sargybos kryptimi. Kiekvienas sargybinis visuomet turi sekti savo sektoriuje, nors priešininkas ir būtų pastebėtas kaimyniniam sektoriuje. Gali tikėtis vienas kitą trumpai išpėti.

Aišku, kad visi atsitikimai, kurie gali pasitaikyti kautynių lauke, čia sunku išvardyti ir beveik neįmanoma.

Iš to išeina, kad reikia įsidėmėti, jog kiekvienas karys turi gerai žinoti apsaugos posto tarnybą ne tik teoriškai, bet daugiausia praktikoje; taip pat turi suprasti, ko reikalaujama iš lauko sargybos naktį; iš šios reikalaujama ne tik priešininko žvalgybų nubloškimo, bet jų naikinimo (paėmimo nelaisvėn). Tokių rezultatų pasieksime tuomet, kuomet bus užtikrinti taktiški, techniški ir moraliai ryšiai tarp apsaugos posto ir lauko sargybos.

Mjr. Stankaitis

KARALIUS IR KALVIS

Lietuvių-lenkų karalius Augustas pasižymėjo savo nepaprasta kūno jėga, todėl ir buvo pramintas stipruoliu. Kartą, jam bemedžiojant, jo arklys pametė pasagą. Karalius, sužinojęs kur arčiausia gyvena kalvis, nujojo arklių pakauštyti. Karaliui pranešus reikalą, kalvis parodė kelias naujas pasagas. Augustas paėmė vieną pasagą ir ją rankomis perlaužė. „Ši pasaga niekam tikusi“ — tarė kalviui. Paskui antrą, trečią ir taip iš eilės sugadino apie dešimt. Ir tik atradęs vieną, lyg ir gražesnę, apsimitė negalįs jos perlaužti ir ją padavė kalviui sakdamas: „Toji bus gera“. Kalvis, ramiai žiūrėdamas, kai karalius laužė jo pasagas, tylėjo. Kai arklys buvo jau pakaustytas, Augustas padavė kalviui užmokestį — sidabrinį pinigą, vadinamą talerį. Kalvis, gavęs pinigą, pirštuose sulankstė, kaip gabalėlį popieriaus. „Šis pinigas, Jūsų Didenybe, taip pat niekam tikęs“ — tarė kalvis karaliui ir numetė pinigą žemėn. Augustas padavė jam kitą, bet ir tą kalvis susuko į dūdelę. Taip kalvis sulankstė tiek pinigų, kiek prieš tai karalius jam sulaužė pasagų. Ir tik sugadinęs tokį pat skaičių, paliko vieną sveiką. Karalius

tuo neužsigavo, bet buvo labai patenkintas, kad sutiko tokį pat stiprų vyrą, kaip ir jis. Patenkintas su kalviu atsisveikino ir nujojo savo keliais.

Junaitis Vand.

NARDOMIEJI LAIVAI — NYKŠTUKAI

„Daily Telegraph“ praneša, kad per paskutinius tris mėnesius Japonijoje buvo išbandyta smulkaus tipo nardomasis laivas. Bandymai atlikti Yto uoste ir gerai jie nusisekė. Laivo ilgis — 29 pėdos, plotis — 7½ pėdos, o tonažas tik 12 tonų. Laive yra 50 akumuliatorių, po 2 voltus ir 30 amperų kiekvienas. Šio nardomo laivo greitumas (po vandeni) 3,3 jūrų mylios (apie 6 km) per valandą. Jis gali nusileisti iki 164 pėdų gilumo ir ten išbūti 3 val. Laivas aprūpintas vienu minų aparatu ir vienu kulkosvaidžiu. Laivo įgulą sudaro 4 žm. Šio tipo nardomieji laivai bus naudojami uostų apsaugai ir netikėtiems puolimams. Tokį laivelį galima gabenti dideliais laivais ir nuleisti į vandenį ten, kur priešas mažiausiai tikisi. Tokių nardomųjų laivų Japonija daug statysianti.

VANDENS SPORTAS

Kiekvienas sportas kariui yra labai naudingas ne tik fiziškai jo kūną lavinti, bet ir parengti jį vertesniu krašto gynėju. Karys sportininkas ir geras karo dalykų žinovas bus daug naudingesnis kare, negu ne sportininkas. Tuo reikalu jau rašiau š. m. „Kario Nr. 20“ straipsnyje „Karys sportininkas“. Čia paliesiu tik vieną sporto šaką — vandens sportą.

Sportuodami nors ir kažin kaip higieniškai ir gerai įrengtuose stadionuose, aikštėse ir halėse, visvien neišvengsim daugiau ar mažiau sveikatai žalingų dulkių ir skraidančių su jomis mikrobu. Vandeny sportuodami, be abejo, jų visiškai išvengsime ir apsaugosime nuo jų savo sveikata.

Kitos sporto rūšys lavina vieną kurią kūno dalį, o vandens sportas visą kūną, nes plaukiodamas turi kojom, rankom ir visu kūnu judėti — dirbti, kartu ar pakaitomis. Tuo būdu visas žmogaus kūnas ir organizmas grūdinamas. Pasidaro patvarus, nebija nei šalčių, nei kitų oro atmainų. Plaukiojant dirba ir kūnas ir organizmas. Tai atlieka visapusišką kūno lavinimą ir garantuoja sveikata. Todėl jo kitas sportas neatstos, nes kūnas ir organizmas atlieka judesius gryname ore ir švariai tyro vandens nuolat plaunamas ir saugojamas nuo kūnui ir sveikatai žalingų dulkių. Dėl ko plaukikų geresni plaučiai ir kūnas patvaresnis? Dėl to, kad jie to pasiekia tik plaukiodami ar šiaip užsiiminėdami vandens sportu. Sveiki plaučiai ir patvarus kūnas žmogui visur duoda pirmaujančios reikšmės.

Šiaip kur sportuodami nešiojame ant kūno išėjusias iš jo per odos audinius atmatas, susimaišusias su prakaitu dulkes ir kitas nuosėdas, kurios kliudo odai tinkamai kvėpuoti ir šalinti iš kūno sunaudotas medžiagas. Tuo tarpu vandeny mūsų kūnas ne tik apsaugotas, bet nuolat plaunamas ir švarus gali visai normaliai atlikti savo pareigas ir išsekusias jėgas papildyti naujomis.

Tai taip atrodo vandens sportas iš kūno kultūros ir higienos pusės. Bet iš kariškosios — jis dar reikšmingesnis, palyginus jo naudą karo metu.

Karo metu bene bus sunkiausiai nugalimos vandens kliūtys. Pasitaikęs nors ir mažas, bet neturįs patogių perėjimų gilus upelis nemažai sutrukdys žygiuojančiais, atsitraukiančiais ar puoliančiais kariuomenei. Ypač jis bus nenaudingas puoliančiais ir žalingas atsitraukiančiais kariuomenei, kuri verčiama skubiai ar

energingai vienaip ar kitaip veikti karo lauke, nežiūrint pasitaikančių kliūčių. Žinoma, didesnės vandens kliūtys dar pavojingesnės, ypač neturinčios tiltų. Tokių kliūčių pavojingumas ar nenaudingumas visiškai nesunku įsivaizduoti. Štai besitraukianti ir priešų persekiojama dalis sutiko tokią kliūtį, kuriai nugalėti neišvengiami nuostoliai. Aišku, nenorėdama turėti žmonių aukų, ji atsisakys nuo ginklų ir turto. Bet ir tai dar neaišku, ar apseis be žmonių aukų. Juk, vargiai, visi sugebės ją perplaukti. Tokiu atveju tokių likimas aiškus. Na, o jei staiga teks mestis į vandenį, tai maža vilties, kad ir visi moką plaukti išsigelbės. Daug kartų atsitikdavo, kad iš baimės ar pasikarščia- vęs ne vienas geras plaukikas nuskendo. Dėl to, kad jis nustoja pasitikėjimo savimi, orientacijos ir šalta- kraujiškumo. Be to, plaukikas greit pavargsta ir pasiduoda likimui.

Norint perplaukti, reikia apskaičiuoti savo jėgas, be reikalo jų neaikvoti, nesiskubinti ir, svarbiausia, neišsigąsti, nors ir kažin koks pavojus grestų. Tik tada labiau pasitikės pasiekti tikslą ne tik geras, bet ir silpnesnis plaukikas.

Kad tikėtai ar netikėtai patekė, ar verčiami į gilų vandenį, srovingą ir nežinomą, sugebėtume gelbėtis ne tik patys, bet ir kitiems padėti, reikia iš anksto pasirengti. Rengtis ne taip sau, bet rimtai, apgalvotai ir atsidėjus, išnaudojant kiekvieną progą.

Per didįjį karą yra buvę nemaža nuotykių nugalint vandens kliūtis. Tie nuotykiai ir šiandien byloja jų garbingus ar negarbingus duomenis. Kaip iš kariškosios literatūros žinome, buvo nemaža atsitikimų, kada kariuomenė, persikėlus per upę ar prispirta prie jos ar kokio ežero smarkios šautuvų, kulkosvaidžių ar artilerijos ugnies, neturėdama kitos išeities, mesdavosi be tvarkos ar didžiausia panika į vandenį ir ten ne tiek nuo priešų kulų krisdavo, kiek nuskęsdavo. Dėlko? Dėlto, kad moką plaukti žūdavo nuo nemokančių ar kitų priežasčių, o nemoką, aišku, turėjo žūti.

Nuostolių būtų galėję išvengti, jei kiekvienas būtų mokėjęs plaukti. Tada nebūtų ieškoję kitų pagalbos, kurios ir negalėjo gauti, bet tik pats savimi būtų rūpinęsis. Taip žūdavo daug karių vien dėl to, kad nesimokė plaukti arba visiškai nesidomėjo vandens sportu. Tokie prarado savo gyvybę net tėvynei pakankamai nepatarnavę.

Iš šnipų nuotykių aprašymų yra gana teigiamų atsitikimų vandens kliūtis nugalint. Čia pasižymėjo atskiri žmonės, kurie ne kartą stačiai iš priešo nagų mesdavosi į vandenį ir išsigelbėdavo, kada jau nebūdavo jokios vilties išsigelbėti. Išsigelbėdavo dažnai svarbius planus ar žinias, surinktas apie priešą. Tokiais nuotykiais yra pasižymėję ne vien vyrai, bet ir moterys šnipės. Jos tiesiog nuostabiai atlikdavo sunkiausius uždavinius, pasirinkdamos tam tikslui kelią tik per vandenį. Tai jos atlikdavo ne taip sau atsitiktinai, arba kad to iš jų reikalavdavo pareigos, bet iš anksto gerai toms pareigoms visapusiškai pasirengdamos. Geri šnipai buvo visapusiški sportininkai ir kitoki specialistai dėlto, kad to iš jų reikalavo krašto ir tautos gerovė. Pasiryžėliai dirbdavo daugiau iš pasiaukojimo tėvynei, nes dažnai jie ryždavosi atlikti tokius uždavinius, kurie reikalavdavo jų gyvybių. Ir vis dėlto dažniausiai nežūdavo.

Savo ir, svarbiausia, mūsų jaunutės tautos ir valstybės labai turėtume ir mes, kariai, daugiau pasiryžti.

Po pietų prie upės

Laurinkaus foto

Visus galimumus būti naudingesniais tėvynei irgi išnaudokim, kad reikiant turėtume progos įrodyti savo visapusiškąjį kariškąjį išsilavinimą ir pasitikėjimą, kurį uždeda sunkios mūsų pareigos. Kada būsime visapusiškai išsilavinę, tada bus nebaisūs ir gausingi priešai. Priešingai, jie mūs bijos. Galybė ne skaičiuje, bet kokybėje.

Tad į vandenį. Mokykimės ne tik plaukioti, bet ir vandeny slėptis ir kuo ilgiau išsilaikyti ne tik paviršiuje, bet ir pasinėrus. Geras plaukikas ar šiaip vandens sportininkas sugebės ne tik ilgai išsilaikyti ant vandens, bet ir pasinėręs ir, pagaliau, jo paviršiuje taip plaukios, kad mažai tebus matyti jo kūno. Visas kūnas bus nugrimzdęs į vandenį. Tokių plaukiką ne taip lengva šauliui nukauti, nes pavojingesniu momentu pasiners į vandenį, arba šiaip mažai tebus matomas. Nuolat keisdamas vandeny padėtį, verčia šaulį keisti ir taikinį. Taip nesunku kartais ir iš kritiškos būsenos išnešti savo kailį. Tokių atsitikimų buvo nemaža per didįjį karą.

Štai vasara. Pats patogiausias laikas maudytis. Patekę į vandenį, išnaudokim tą progą ne taip sau kūnui apsiplauti, pasipūkšnoti, bet treniruokimės plaukioti, narstyti ir t. t. Visi stenkimės išmokti plaukioti, kad mūsų neištiktų panašūs nuotyčiai, kurių taip daug buvo per didįjį karą, dėl kurių nemaža karių be reikalo žuvo. Praeities klaidos, kieno jos bebūtų, turi būti mums pamoka ir nepasikartoti mūsų kariuomenėje.

Benas Jablonskis

Sklandykim!

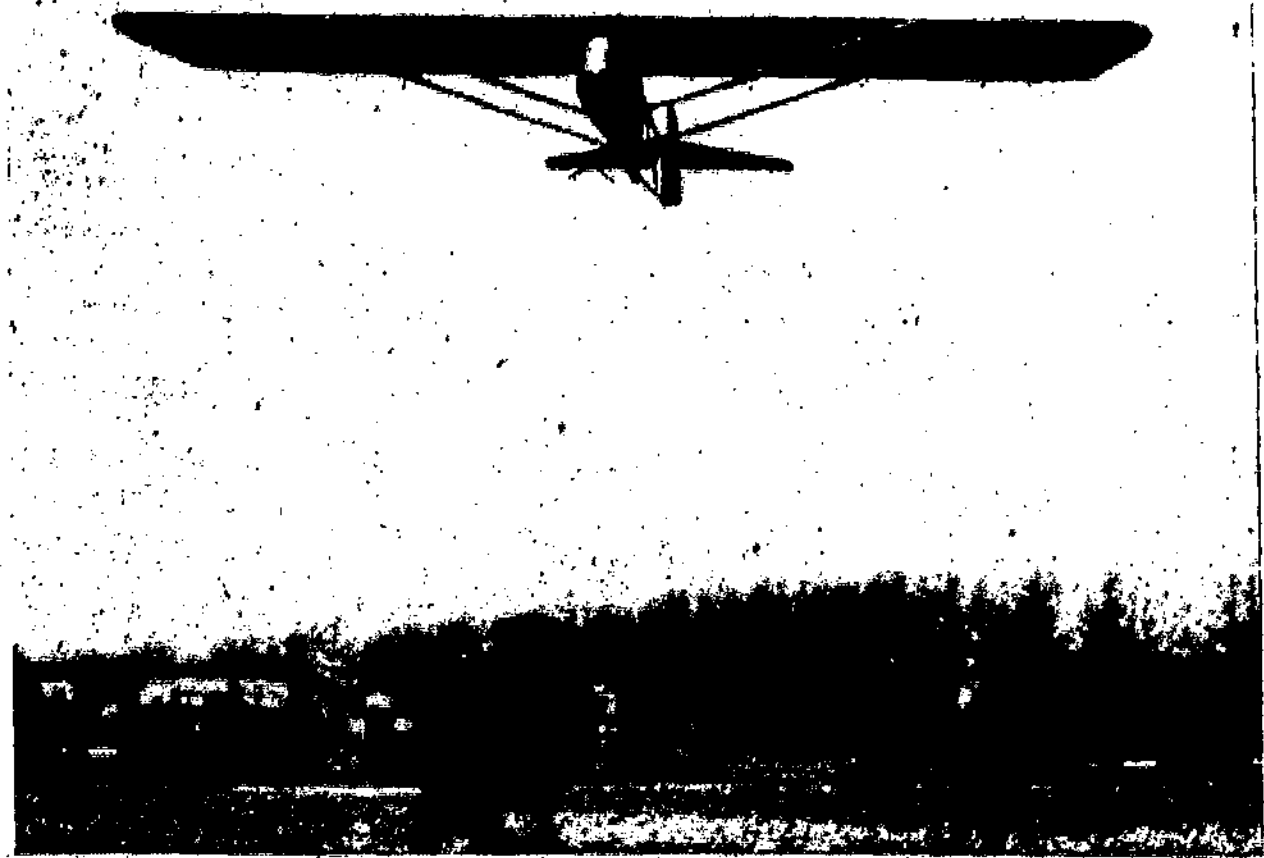
Po didžiojo karo sklandymu susidomi ypač vokiečiai. Mat, Versalio sutartis suvaržė jiems ginklavimąsi. Tad jie pirmieji pradėjo atsidėję studijuoti sklandymą. Apie sklandymą negalim pasakyti, kad tai yra vien tik sporto šaka. Ne, tai yra ta mokykla, kuri be sporto dar parengia jaunuolius kitiems tikslams — motoriniam skraidymui. Tai suprato kai kurios valstybės ir jau dabar į karo aviaciją priima tik baigusius sklandymo mokyklą, nes pastebėta, kad tuo sumažinama aviacijoj apmokymą 60%. Kainos atžvilgiu sklandymas labiau prieinamas ir mažesniai mėgėjų kolektyvui, tuo tarpu, kai motorinio skraidymo mokymas kaštuoja daug brangiau.

Pati sklandymo pradžia yra grynai sportinė, nes, be savo pojūčių lavinimo, patys sklandytojai mankšti-

Statomas sklandytuvų angaras Nidoj

Heidriko foto

Aukšt. techn. mok. pastatytas lavinimosi tipo sklandytuvus, pusiau dengtas T. 3.

Sabaliausko foto

nasi gryname ore, tampydami prieš kalną ar kopas sklandytuvą.

Sklandymo trūkumas yra tas, kad jo negalima panaudoti susisiekimui ir kitiems tikslams, kuriems sėkmingai vartojami motoriniai lėktuvai.

Tiesa, buvo mėginta ir buvo pervežta paštas, keleiviai, bet, aišku, visai kitokiose vietos ir atmosferos sąlygose. Gal būt ateityje sklandytuvai bus panaudoti „oro traukiniams“. Tam dabar yra daromi mėginimai — boksiravimas su motoriniu lėktuvu sklandytuvo.

Technikai augant sklandyme pasiekta tikrai nuostabių rezultatų: jei iki 1933 m. sausio 1 dienos ore buvo išsilaikyta (lt. Cocke) 21 val. 34 min. 15 sek. (neoficialus rekordas Golovino — 40 val. 50 m.) praskrista tiesiąja (skl. Groenhoff'o) 220 km, skl. Kronfeld'o pakilta virš starto 28.300 pėdų (2559 m), tai dabar yra šie rekordai: ore išsilaikyta (skl. Šmidt'o netoli Karaliaučiaus 1933. VIII.) 36 val. 37 min.; nuskrusta tiesiąja (Wolf Hirth'o Argentinoje — 1934. IV.) — 265 km; pakilta virš starto (Dittmark'o netoli Rio De Žaneiro 1934. II.) — 41.140 pėdų.

Lietuvoj sklandymu rūpinasi įsisteigęs prie L. A. K. sklandymo komitetas. Pernai rugsėjo 3 dieną Nidoje atidaryta sklandymo mokykla, kuri šiais metais praplečiama. Pernai Nidoje buvo pastatytas didžiulis sklandytuvams angaras, šiais metais ten pat pastatoma mokiniams bendrabutis, kuriame galės gyventi iki 50 asmenų.

Pernai per pusantro mėnesio sklandymo mokykla išleido 2 C pilotus, 4 B pilotus, ir 8 A pilotus. Šiais metais sklandymo mokykla dirbs nuo VI. 1. — X. 15., tad galės pasiekti ir geresnių rezultatų, negu pereinamais metais.

Jau pereinamais metais pasiektas išsilaikymo ore Lietuvos rekordas 3 val. 10 min. Šiais metais norima pasiekti visų rūšių rekordų.

Galima pasakyti, kad Nidoje sklandymui sąlygos geros, todėl galima pasiekti gerų rezultatų.

Įstojimo sąlygos į mokyklą buvo skelbtos anksčiau, iš kur matyt, kad gyvenimo sąlygos, ypač dar kaip kurorte, lengvos.

Tad jaunuoliai į erdves!

Viktoras A.

Tautinių tradicijų reikšmė

Mūsų tauta turi daug gražių tradicijų, kurios teikia grožio ir betarpiškai mus sujungia su tautos dvasia. Kiekvienas žymesnis lietuvių gyvenimas lydimas tam tikrų tradicijų, pagal kurias norima palaikyti artimesni santykiai su praeitim. Be to, reikia prisiminti, kad praeitis duoda ateičiai kurti jėgų. Gal kas manytų, kad tradicijos atgyvenusios ir trukdančios pažangą. Tačiau taip galvodami labai apsiriktumėm, nes kultūringų tautos tradicijų branginimas yra labai reikalingas tikrai pažangai.

Paimkim, kad ir joninių šventės tradicijos. Ar jos jau pasenusios ar atgyvenusios savo amžių. Anaipol. Seniau ir dabar kai kuriose vietose joninių išvakarėse, kur nors prie kryžkelių, ant kalnų kuriami laužai ir aplink juos sustojęs jaunimas dainuoja ir šoka. Pas mus iš žymiausių šventaviečių yra Rambyno kalnas, kuris tapo lietuvių giminių jungimosi ir artinimosi centras. Ir šiais metais trauks ant to kalno daugybė žmonių semtis stiprybės. Ir kaip be galo malonu, kai gražią šv. Jono naktį būni prie liepsnojančio laužo ir stebi tas gražiausias jaunimo tradicijas, kurios teikia malonaus pasigėrėjimo. Antra, per tokias tradicijas žmonės labiau susiartina ir daugiau pažįsta vieni kitų papročius, būdą.

Jei išmestumėm tautines tradicijas iš gyvenimo, tai pajustumėm, kad mūsų gyvenimas būtų panašus į tą medį, kuris būna be lapų. Nes juk mūsų liaudis, išsaugojusi tautines tradicijas, taip pat išsaugojo ir sen-

tėvių gražiąją kalbą, tautosakas ir liaudies meno turus. Tik mūsų liaudis išlaikė gyvą mūsų tautos dvasią, kuri ir pažadino tautą.

Atgavus nepriklausomybę, ima kurtis mūsų tautinės tradicijos per kariuomenę, mokyklas ir organizacijas. Taip pat kariai turi gražių tradicijų, iš kurių viena paminėtina: tai vėliavų nuleidimas prie Karo muziejaus. Pirmiausia pasigirsta trimito balsas, lyg pabrėždamas kažin kokią paslaptį. Vėliau prasidaro muziejaus durys ir išeina karo invalidai pagerbti žuvusius dėl Lietuvos. Po to, išklauso trimito balso ir vėl sueina į muziejų. Sunku čia aprašyti tuos jausmus ir nuotaiką, kuri kyla dalyvaujant tose iškilmėse. Tie visi vaizdai ir nuotaika tautiškai auklėja ir tas faktas įrodo, kad karių vėliavų nuleidimo ir vainikų uždėjimo tradicija mums ryškiai parodo tradicijų reikšmę ir jų galią.

Todel tautines tradicijas atgaivinti bei kurti naujas yra būtinausia mūsų pareiga. Atgaivintos ir naujai sukurtos tradicijos padarys mūsų gyvenimą puošnesnį, turiningesnį, nes jos kasdieninio gyvenimo pilkumą suprasmina ir verčia giliau pajusti mūsų tautos dvasią. Žinoma, norėdami atgaivinti tautines tradicijas, turim gerai pažinti savo tautos praeitį, papročius ir būdą. Todėl nuo šio darbo ir pradėkime. Sukurtosios tradicijos tebūnie mūsų gyvenimo puošmena.

A. St-čius

Kaip pagrobiau lenkų šovinius

1920 m. lenkai buvo užėmę mūsų apylinkes, bet mūsų kaimo, kol kas, dar nesiekė. Mūsų kaime stovėjo lietuvių partizanų būrys, o gretimame lenkų. Iš mūsų kaimo partizanai pasitraukė kažin kur toliau, tik maža dalis jų liko. Vieną vakarą į kaimą atėjo trys lenkai ir, užėję pas mus, paprašė nakvynės. Tėvelis, žinoma, juos priėmė. Vakare mums bevakarėniaujant, lenkai pradėjo klausinėti ar nėra kartais mūsų kaime partizanų. Tėvelis atsakė, kad, kol kas, dar nebuvo matyti. Tuo ir baigėsi to vakaro pašnekesys.

Mums su tėveliu nuėjus gulti, ilgai žiūrėjau į lenkus, kurių du jau buvo atsigulę, o vienas sėdėjo už stalėje ir ant stalo pasirėmęs snaudė. Toliau ant sienos kabėjo trys šautuvai ir diržai su šovinynais.

Kitą dieną nubėgau pas tetulę, kuri gyveno visai netoli mūsų. Nubėgęs radau bevalgant jos sūnų Juozą. Pradėjus kalbėti, Juozas ėmė manęs klausinėti, ar nesu matęs lenkų, kur laukuose bevaikščiojančių. Pasakiau, kad trys lenkai ir pas mus yra, šianakt nakvojo ir dar kitai nakčiai nori pasilikti.

Juozas buvo partizanas, todėl prašė manęs, kad pavogčiau lenkų šovinius. Viską tai padaryti prižadėjau. Parėjęs namo, dviejų lenkų jau neradau, jie, matyt, buvo kur išėję, o namie tik vienas sukėsi po trobą. Apsisukęs kelis kartus troboj, lenkas išėjo laukan. Aš tuo tarpu, nieko nelaukdamas, ėmiausi darbo. Greitai prišokau prie šovinynų, atsegiau juos ir, šovinius susidėjęs į kepurę, buvau besprunkas pro duris, bet, pažvelgęs pro langą, pamačiau šešėlio švystelėjimą. Greitai supratau, kad lenkas į trobą grįžta. Nebeturėdamas kur dėti šovininių, ėmiau juos ir supyliau į kibirą, stovėjusį su paplavomis. Bet neapsirikau: vos

spėjau užsidėti kepurę, kai išgirdau lenką kojas priemenėje valantis. Iš lėto išėjau iš trobos ir nuėjau pažiūrėti į gatvę. Gatvėje sutikau pareinantį tėvelį su motina iš kaimynų ir su jais grįžau į trobą. Troboje radom jau visus tris lenkus. Jie patylomis kalbėjosi ir, šnairomis žiūrėdami pro langą, pirštais rodė.

Temstant, mamytė, besiruošdamosi, paėmė kibirą ir, išnešus į daržą, paplavas išpylė. Man šito ir teikėjo, nes visą laiką sekiau, kur mamytė išpils paplavas. Vos mamytė įėjo į trobą, aš, nieko nelaukdamas, susidėjau šovinius jau ne į kepurę, bet į kišenių, ir bėgau pas Juozą.

Nubėgęs radau jį ir šovinius jam atidaviau, be to, ir visą jų istoriją jam papasakojau. Juozas mane pagyrė ir liepė man namo parbėgti ir pašaukti tėvelį.

Parbėgęs ir pasakęs viską tėveliui, mamytės liepiamas turėjau pasilikti namuose.

Netrukus parėjo ir tėvelis. Iš toliau viską girdėjau, ką jie su mamyte kalbėjosi.

Paskui mane mamytė pasišaukė ir pradėjo barti. Baramas tylėjau ir galvą nuleidęs sėdėjau ant kėdės.

Naktį išgirdau bildesį. Kažin kas klebeno duris. Tėvelis, matyt, visa tai žinojo, nes greitai šoko iš lovos ir buvo bebėgas pro duris, bet mamytė jį sulaikė. Tuoju šoko ir lenkai: griebė šautuvų ir šovinynus, bet, kaip perkūno trenkti, atšoko nuo jų, nes šovinynuose nebuvo nė vieno šovinio. Puolė prie tėvelio ir pradėjo jį klausinėti, kur padėjo šovinius. Kol lenkai kamantinėjo tėvelį, tai mamytė išbėgus atkišė užbruktas duris. Į trobą įėjo penki partizanai ir, atkišę šautuvus, liepė pakelti rankas. Apkratę kišenių visus surišo ir suguldė ant žemės. Lenkai gulėdami keikė tėvelį ir partizanus ir žadėjo nedovanoti. Simas

Mokytojų atsargos karininkų reikalu

Auklėjimas, kaip ir kiti mokslai, nestovi vietoje — keičiamas. Buvo laikai, kada visose mokyklose vyravo individualistinis bei liberalistinis auklėjimas. Šiandien daugumo išymiųjų pedagogų jis neigiamas ir aukštai vertinamas fizinis, tautiškai valstybiškas auklėjimas. Kiekviena tauta stengiasi išsiauginti sau stiprių fiziškai, sveikų dvasiškai, mylinčių savo kraštą vyrų ir moterų. Fizinis auklėjimas, susietas su militariniu auklėjimu, aukštą laipsnį yra pasiekęs Italijoje. Naujasis pedagoginis sąjūdis greitai plinta ir ima prigyti daugely valstybių. Jis sužavi net liberališkiausiai nusiteikusių visuomenę.

Liberalizmo bei individualizmo krizį išgyveno ir mūsų valstybė. Išto visuomeninio, pilietinio susmukimo išsivadavo tik 1926 m. gruodžio mėn. Šiandien ir mūsų pedagogų jau užakcentuojamas fizinis - tautiškai valstybiškas auklėjimas. Tam pritaria Tautos Vadas ir kiti išymūs mūsų tautos žmonės. Reiktų tik fizinį auklėjimą daugiau jungti su kariškuoju auklėjimu.

Tuo susirūpinti verčia mūsų valstybės geografinė padėtis ir pietų bei vakarų kaimynų dideli norai. Nė kartą juk yra mums tekę nuo abiejų pusių gintis ir nė kartą per mūsų žemę jau yra traukusios juodos jų naikinančios bangos. Tiesa, mūsų, kaip mokytojų, pareiga vesti savo kraštą į šviesesnę ateitį, kur nebūtų tautinių nesantaikų. Aplinkui matydami savo kaimynų: rusų, lenkų, vokiečių karišką rengimąsi ir karišką visos tautos ugdyimą bei auklėjimą, mes, mokytojai, atsargos karininkai, turime labiau susirūpinti savo krašto gynimo reikalu. Negalime vien esamomis žiniomis tenkintis, mūsų pareiga jas gilinti ir visuomenėje per organizacijas bei mokyklas skleisti.

Daugumas mokytojų, atsargos karininkų, ypač pradžios mokyklų, gyvendami kur nors labai nuošaliuose vietose, ne tik kad negilina ir negali gilinti kariškų žinių, bet ir tas pačias pamažu pamiršta. Iš čia išplaukia aiškus mokytojų, atsargos karininkų, organizavimosi reikalas. Būdami organizuoti, galėtume vienas su kitu dažniau susitikti, aptarti vieną kitą neiškų tos srities klausimą, išklausti paskaitų, arba sunaudoti vienas kitas atostogas kariško pobūdžio kursuose.

Atsižvelgiant į tai, Trakų apskrities mokytojai, atsargos karininkai, dar pereinamais metais sudarė organizacinį branduolį ir nutarė kreiptis į Lietuvos Atsargos Karininkų Sąjungą, kad būtų leista mokytojams, atsargos karininkams, prie sąjungos sudaryti mokytojų atsargos karininkų sekciją, kurios tikslas būtų:

- 1) Jungti mokytojus, atsargos karininkus, į vieną drausmingą, vieningą ir solidarią šeimą.
- 2) Kelti tautinę sąmonę.
- 3) Rūpintis narių kariškų žinių gilinimu.

4) Ugdyti kariškojo meno meilę jaunosios kartos ir mūsų piliečių širdyse.

Švietimo ministerija tai pagyrė. Buv. krašto apsaug. ministeris plk. Giedraitis pažadėjo tą mokytojų atsargos karininkų sąjūdį moraliai remti. Lietuvos Atsargos Karininkų S-gos pirmininkas ats. plk. Merkys tokią idėją sveikino ir leido mokytojams atsargos karininkams sudaryti prie sąjungos mokytojų atsargos karininkų sekciją.

Mokytojų atsargos karininkų sekcijos steigimas negali būti laikomas kaip separatizmas. Sekcija neveikia, kaip atskira sąjunga, ji priklauso nuo kamieno — Atsargos Karininkų Sąjungos, ir visi sekcijos nariai turi būti sąjungos nariais.

Tiesa, mūsų „pacifistai“ gali mus palaikyti dideliais militarizmo garbintojais. Galime juos nuraminti — tokie nebūsime. Mes netrokštame karo ir nenorim, kad tautinės, kultūrinės bei ekonominės problemos būtų sprendžiamos ginklu, tik mes taip pat nenorim, kad mūsų pasiryžėlių krauju ir aukomis atpirkta laisvė būtų kieno nors vėl paminta.

Kai visi lietuviai, nuo pradedančio kalbėti vaiko, ligi žilo senelio, mokės už savo tautos laisvę mirti ir ją ginklu ginti, tada mes būsim stiprūs ir įkūnysim tautos troškimą — atgausim sostinę Vilnių!

Mokytojų atsargos karininkų yra didelis skaičius, tad galim ir mes šiandien šį tą duoti bendram mūsų tautos saugumui ir atsargoj būdami.

Pirmiausia, visi mokytojai, atsargos karininkai, turėtų įsirašyti į Lietuvos Atsargos Karininkų Sąjungą.

Nors mes šiandien pažiūrėti esam civiliai piliečiai, bet dvasia esam visi kariai, todėl mūsų žodis te nepalieka žodžiu, bet tegul kariškai stojasi kūnu!

Mokyt. K. Žemeckas

LENKIJOS SKAUTAI

Lenkijos skautų sąjungos nepaprastas augimas svarbus tuo, kaip pabrėžia „Deutsche Wehr“, kad tai esąs jaunimo grynai kariškoje dvasioje auklėjimas, kuris negalys būti nepastebėtas, nes kaskart vis daugiau ir daugiau randas pritarimo plačiose gyventojų masėse. Apie Lenkijos skautų organizacijos augimą mes galime pabrėžti iš statistikos duomenų. Dabar visoje Lenkijoje skautų skaičius siekia 135.904. Ypatingai skautais domisi provincijos gyventojai, nes čia jų skaičius viršija pernykštį visais 78%. Gi bendras skautų skaičius šiemet padaugėjęs 25%. Organizacija gana tvirta. Iš 135.000 besimokančio jaunimo, kuris pajėgė susiburti į vieningą vienetą, daug ko galima laukti ir tikėtis.

ESTIJOS ŠAULIAI

Paskiausiai Estijos valymo politika palietė ir šaulių sąjungą, „Kaitseliit“ vadinamą, prie kurios, kaip pasirodė, buvo prisijūnę ir „Laisvės kovotojai“. Dėl šios valymo politikos šaulių sąjunga nustojo 1800 narių. Prieš kurį laiką sąjunga turėjo 33.000 vyrų, 12.500 moterų, 10.000 berniukų ir mergaičių. Dabartinio „Kaitseliit“ viršininko, generolo Roska, pareiškimu, vidurinė organizacijos drausmė būsianti dar labiau sustiprinta, kur ypatingo dėmesio būsią kreipiama į priaugančią kartą, ją auklėjant tautiškoje dvasioje. Tam tikslui, dar šią vasarą, būsią suorganizuota „Vasaros stovykla“ 400 asmenų. Stovyklos tikslas parengti reikalingų instruktorių.

Krašto pažinimo reikalu

Jau beveik visose mūsų mokyklose baigėsi mokslo metai ir tuoj mokinių būriai išvažinėję į tėviškės laukus atostogų, poilsio. Vasaros atostogų laiko neturime paskirti vien tik benaudžiam gulėjimui, kaip dažnai suprantama poilsio reikšmė, bet ir vasaros metu mes, moksleiviai, turime atlikti tą karinio parengimo programos dalį (nors ji ir neoficiali), kurios nors ir labai norėtumėm, bet žiemos metu atlikti negalėtumėm, būtent, vasaros atostogų metu turime iš pagrindų pažinti gimtąjį kraštą.

Jeigu yra svarbu gerai pažinti ginklų konstrukcijas ir mokėti juos vartoti kare, tai nemažesnės reikšmės karo metu turi ir geras krašto pažinimas. Daug įvykių yra minima karų istorijoje, kada ištisos kariuomenių dalys pražūdavo vien todėl, kad blogai pažinojo priešų kraštą, vietą, kur vyko kautynės. Mes svetimų žemių netrokštame. Mūsų, moksleivių, pareiga tik, tėvynei pašaukus, stoti ginklu rankose šalia mūsų vyresniųjų brolių — karių. Tėvyne gi mus gali pašaukti tada, kai ją kas užpultų ir norėtų jos teritorijos dalį atplėsti arba išmušus Vilniaus vadavimo valandai. Mūsų kraštas nedidelis, klimatas vienodas, susisiekimas patogus, todėl tik turime pasiryžti vasaros atostogų laiką skirti savojo krašto pažinimo reikalui. Norint gerai susipažinti su Lietuvos kraštu, jos flora ir fauna, įvairių vietų gyventojais (aukštaičiais, žemaičiais, dzūkais ir t. t.), didesniais miestais bei pajūriu, 2 mėnesių atostogų laiko neužtenka, todėl reikia taip pasiskirstyti krašto pažinimo planą, kad, pav., per vienas atostogas aplankytumėm Klaipėdos kraštą ir, būtinai, pajūrį, per kitas atostogas apkeliautumėm pademarklinį, per trečias Lietuvos vidurio ruožą ir t. t., kol bus gerai pažinta visa Lietuva. Keliaujant būtinai reikalingas nuoseklumas ir noras viskuo domėtis, grožėtis ir pažinti. Reikia, be to, daryti nuotraukas, planiukus, taip, kad reikiant galėtų greit atsimiti tą ar kitą aplankytą vietą.

Kurią pirmą Lietuvos dalį aplankyti? Tai priklauso nuo pačių keliautojų. Ne visiems vienodas susidomėjimas kyla ta ar kita Lietuvos dalimi, bet aš patarčiau, ką kiti jau seniai sako, kad pirmiausia mums reikia aplankyti Klaipėdos kraštą į kurį Vokietijos „vandervogeliai“ jau seniai keliauja, atvyksta vasaros atostogų praleisti. Šitie „vandervogeliai“ tarp klaipėdiečių skelbia visokius prasimanymus apie Lietuvą ir lietuvius, šmeižia vyriausybę ir mūsų narsiąją kariuomenę, varo pragaištingą Lietuvos kraštui agitaciją, kas jiems gerai ir sekasi todėl, kad mūsų jaunimas iki šiol dar mažai Klaipėdos kraštu domėjosi. Šiomet, kaip žinoma, labai daug vokiečių jaunimo mano atvykti į Klaipėdos kraštą vasaroti, todėl ir mes, žinodami jų aiškius tikslus, turime sukristi: daug keliauti po Klaipėdos kraštą, skautai turi ten rengti stovyklas. Turime parodyti klaipėdiškiams, kad tik mes jų amžini broliai, vieno kraujo gentys, o ne vokiečiai. Vokiečių atkeliaująs jaunimas vasaroti į Klaipėdos kraštą irgi pamatys, kad pas lietuvius vienybė—galybė ir mes „vandravojė“ po Klaipėdą. Tokios jų „vandravonės“, kokios dabar yra, labai nepageidaujamos. Taigi, per šias vasaros atostogas turime gerai pažinti Klaipėdos kraštą.

Keliauti galima įvairiais būdais bei priemonėmis: pėstiems, upe su baidarėm, dviračiais ir kt. būdais. Patogiausias, tinkamiausias ir prieinamiausias dalykas, tai keliauti po Lietuvos kraštą pėstiems. Pėstias — individualus padaras, nes jis visur gali priėti, jam reikia rūpintis tik saviimi, o visa „manta“ sudėta kuprinėje. Tasai kelionės būdas tarp lietuvių jaunuomenės yra prigijęs. Pėstiems keliauti labai patogiu ir malonu, bent po 6—7 asmens būreliais; mūsų skautai keliauja skiltimis. Pėstiems keliaujant, būtinai reikia turėti smulkus Lietuvos žemėlapis.

Antras įdomus keliavimo būdas — baidarė. Kaip pasidaryti baidarę, yra J. Vintarto vadovėlis, kuris kainuoja tik 50 centų, be to, baidarės pasidarymo būdas buvo aprašytas š. m. „Skautų Aido“ Nr. Nr. 7—9. Gatava baidarė vyr. sk. štabo tiekimo skyr-je kainuoja 90 lt. Tai, žinoma, ne kiekvienam Lietuvos moksleiviui prieinama, bet galima, keliems susidėjus, patiems baidarę pasidaryti. Baidarės pasidarymas nedaug tekainuoja, o išpūdžių kelionėje patirsime labai daug ir įdomiausių. Čia ypač labai prieinama jūros skautams — vandens narams, nes jie moka su baidarėmis apsieiti ir jas valdyti. Kelionė labai pravartu prof. Kolupailos „Lietuvos vandens keliai“ knyga, kurioje p. Kolupaila aprašo, kuriomis upėmis galima ir naudinga plaukti, upių tekamės bei srovės ir t. t. Ši iliustruota knyga kainuoja tik 1 lt. Todėl, moksleiviai, įkinkykim savo jauną energiją į produktingą darbą,

plaukiokiam mylimosios tėvynės gražiomis upėmis, upeliais ir ežerais.

Patogu keliauti ir dviračiais, bet jie vis dėlto yra per brangūs mokinių kišenei, ne visiems prieinami ir ne per bet kokį kelią galima važiuoti. „Kario“ Nr. 22 š. m. Z. Bartaška str. „Kelionių reikalu“ nurodo galimumą keliauti po Lietuvą ir geležinkeliu, bet tas pasiūlymas, dėl aiškių visiems priežasčių, nenaudotinas.

Išnagrinėję krašto pažinimo reikalą bei svarbą ir galimumus tą tikslą įvykdyti, turime tik pasiryžti, nuoširdžiai pasižadėti per šias vasaros atostogas pažinti Lietuvos gimtąjį kraštą, sekti anglių, lenkų, amerikiečių ir kt. tautų jaunimą, kurie nuolat keliauja po savuosius kraštus, ir įvykdyti Tautos Vado nuolat reiškiamus pageidavimus, kad Lietuvos jaunimas daugiau keliautų po Lietuvą, lankytų pajūrį, Klaipėdos kraštą, Palangą, ir kitas įdomias krašto vietas.

Juozas Leblionka

„SAVANORIO DUKTĖ“ LENKŲ PAFRONTĖJE

Birželio mėn. 10 d. V rinktinės teatras vėl surengė gastroles į sulenkėjusią pafrontę — Strėvą (Semeliškių rajone).

Pravažiuodami sustojo Semeliškėse ir iškilmingai dalyvavo pamaldose. Kaišiadorių šaulių būrio orkestras atgrojo mišias. Dudos čia pirmiena, todėl sutraukė didelę žmonių minią ir ją stebino.

Ta pat proga ponis Žutautienė laikė paskaitą lietuviškų tautiškų rūbų propagandos reikalui. Paskaitą iliustravo pavyzdžiais, tautiškais rūbais parėdytomis lėlėmis. Klausančius paskaitos labai domino.

15 val. nuvyko į Strėvą. Šaulius ir ekskursantus susitiko didelė žmonių minia ir išsirikiavę: šaulių būrys, V. (V. S. skyr. ir 2 pradžios mokyklos.

Vėliau miške, prie pat administracijos linijos, buvo gegužinė. Čia plk. ltn. Žutautas pasakė turiningą kalbą, primindamas lietuvių senovę ir ją palygindamas su dabartimi. Jam įteikta keli bukietai gyvų gėlių. Pradžios mokyklos vaikučiai atliko keletą plastikos ir sporto dalykelių. Buvo prizinis šaudymas ir t. t.

Naktį klūone teatras atliko vaidinimą, suvaidinęs „Savanorio dukterį“. Čia ponis Žutautienė taip pat pasakė kalbą ir pademonstravo tautiškų rūbų pavyzdžius.

Visų atvykusiųjų akys buvo nukreiptos į pavergtąjį kraštą. Gairės, netiesios rodyklės, vienam kitam išspaudė ašaras ir priminė lenkų klastą bei smurtą.

Viskuo rūpinosi neseniai čia įsteigtas jaunutis Strėvos šaulių būrys priešaky su energingu būrio vadu ats. ltn. Vaitaičiu Kaišiadoriškiai tokia pafrontės šaulių veikimu yra labai patenkinti. Teatras suvaidino nemokamai ir net kelionės išlaidas, kurių buvo 113 lt., padengė savo lėšomis bei pašalpa.

J. Marma

ONUŠKIO ŠAULIŲ BŪRIO ŠAUDYMAS

Birželio mėn. 10 d. Onuškio šaulių būrys šaudė kovos šoviniais, kuriame, be šaulių, dalyvavo ir aukštesni valdininkai. Nors jie užima sunkias ir atsakingas pareigas, bet retkarčiais nepamiršta krašto gynimo reikalų, imasi šautuvo ir mokosi taikliai šaudyti. Buvo atlikti du pratimai — šaudymas nuo atramos 100 jardų ir nuo rankos 150 jardų (abu pratimai gulom). Įvykdę šiuos pratimus, gavo dar trečią stačiom iš 100 jardų. Nors minėtas šaulių būrys ir mažai surengia šaudymų, bet atsirado gerai šaudančių šaulių. Pažymėtina, kad geriausiai šaudė tie, kurie tarnavo kariuomenėje.

Junaitis Vand.

PRIEŠLĒKTUVINĖ ČEKOSLOVAKŲ SOSTINĖS APSAUGA

Praho mieste speciali komisija apžiūrėjo visus didesnius namus ir atrinko iš jų tinkamesnius priešlėktuvinės apsaugos reikalams. Šių namų rūsiuose arba jų kiemuose bus įrengtos slėptuvės. Krašto apsaugos ministerija sutiko paremti slėptuvių statybą pinigais. Slėptuvės bus statomos prancūziško pavyzdžio.

Čekoslovakų sostinėje, kaip rašo „Biuletyn Gazowy“, gyventojams parduodamos dujokaukės, kurias gamina 3 fabrikai pačioje Čekoslovakijoje. Paprastos kaukės, kurios gali apsaugoti žmogų nuo dujų per 6—8 val., parduodamos po 30 lt. Geresniojo pavyzdžio (angliškos) dujokaukės kainuoja arti 160 lt. mūsų pinigais.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Gaižiūnų poligono naujienos

GYVENIMAS IR MOK. PRATIMAI GAIŽIŪNŲ POLIGONE

Šiais metais praktiškas mokymosi darbas Gaižiūnų poligone prasidėjo gan anksti. Jau balandžio 30 dieną poligono plotus pasveikino karių dainos. Tuomet atvyko į Gaižiūnų poligoną atskiri sunk. kulkosvaidžių daliniai. Jie turėjo dalyvauti specialiuose šaudymo pratimuose, kuriuos surengė vadovybė karininkų — kulkosvaidininkų kursų dalyviams ir artilerijos karininkams.

Kulkosvaidininkų kursų dalyvių šaudymo pratimai prasidėjo gegužės 1 dieną.

Visi sunk. kulkosvaidžių šaudymo pratimai buvo parengti ir įvykdyti labai kruopščiai. Dalyviams jie paliko ne tik neišdildomo įspūdžio, bet ir suteikė labai daug naudingų praktiškų žinių iš sunkiųjų kulkosvaidžių šaudymo srities.

Pratimai artilerijos karininkų kadrai tobulinti taip pat prasidėjo gegužės 1 dieną. Juose dalyvavo daug artilerijos karininkų iš visų artilerijos pulkų. Artilerijos karininkų kadro tobulinimo reikalams buvo sudaryta suvestinė artilerijos grupė.

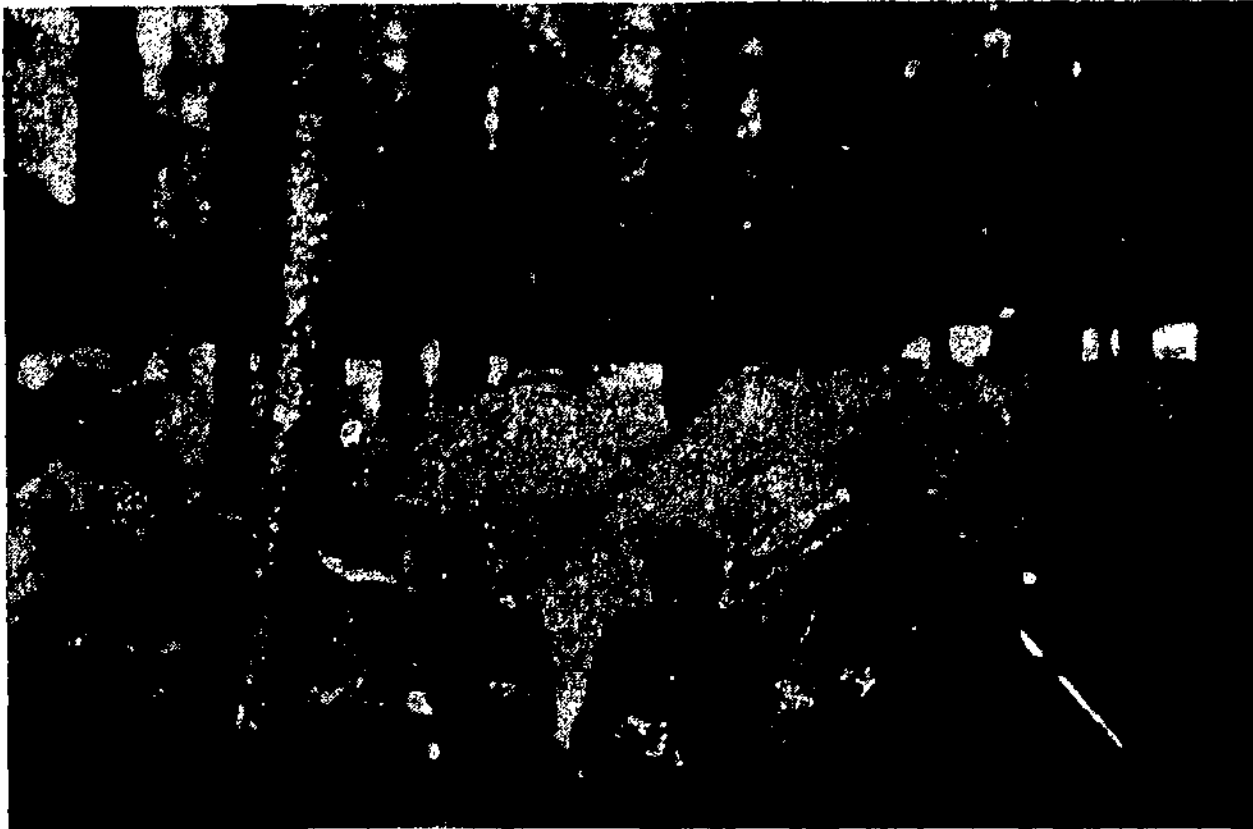
Kai gegužės 15 dieną prasidėjo sujungti artilerijos ir sunkiųjų kulkosvaidžių šaudymo pratimai — sužė, suvalytojo poligono plotai. Žemė drebėt pradėjo... Skardus kautynių aidas džiaugsmu sukuteno dalyvių širdis. Nuotaika pakilo. Nuovargis dingo. Ir sunk. kulk. ir artilerijos šaudymo pratimų dalyviai vienodu ryžtingumu ir akylumu sėmė sau reikalingų žinių. Taip truko iki gegužės 30 d., kada poligonas buvo ištuštėjęs.

Birželio mėnesio pradžioje buvo poilsio laikotarpis. Bet ir dabar atskirose poligono pareigūnų veiklos srityse virė darbas. Buvo rengiamasi sutikti I-os pėst. divizijos dalis, I-o laikotarpio taktiškoms pratimams. Reikėjo skubiai sutvarkyti vadovybės štabams būstines ir vietas karininkams ir kareiviams. Be to, vadovybės įsakymu buvo pradėti taisyti keliai. Kelių taisymo darbuose dalyvauja visa Vytauto Didžiojo kuopa. Taisomas kelias prie naujai statomos moderniškios poligono ligoninės ir vieškelis į Šilosėdų dvarą.

Birželio 7 dieną atvyko į poligoną I-os pėst. divizijos dalys ir II-os pėst. divizijos suvestinis batalionas.

Birželio 8 dieną atvykusios dalys susitvarkė ir pasirengė pratimams, kurie prasidėjo kitą dieną anksti rytą. Poligono plotuose nuo anksti rytą ligi vėlaus vakaro plūša, dirba kariai — kautynių meno mokosi.

Dabar tik pastebėsiu, kad poligone mėlynieji ir raudonieji sugyvena labai gražiai. Maži nesusipratimai greitai ir draugiškai likviduojami. Bet jaučiama, kad neišvengiamai kils baisus karas tarp mėlynujų ir raudonųjų. Pesimistai net karo pradžią pranašauja. Sako, jis prasidės birželio mėnesio pabaigoje. Tuomet, mat, vadovybė pradės vykdyti sujungtų ginklų pratimus. Dėl to dabar su dideliu stropumu ir rengiamasi.

Ginklų valymas poligone

Grigoro foto

Tenka pažymėti, kad šiais metais visiškai visi karininkai ir kareiviai į Gaižiūnų poligono pratimus išvygavo su labai gera nuotaika. Ypač patenkinti patekę į vykstančiųjų skaičių žemesnieji viršininkai — puskarininkiai. Teko nugirsti, kad jie patenkinti todėl, kad poligono pratimų laikotarpy gali tinkamai sunaudoti savo šauniąją energiją, pareikšti daug sveikos iniciatyvos ir, svarbiausia, praktiškai įgusti valdyti jiems pavestus mažus dalinius kautynių aplinkybėse.

J. D-na

Altorius po Dievo stogu

Laurinkaus foto

ŠEŠTADIENIS IR SEKMADIENIS POLIGONE

Šeštadienis poligone praėina gyvai ir greitai. Kuopos, grįžusios iš šaudymo ar užsiėminių ir papietavusios, tuojau ruošiasi prie kareivinių: jas valo ir vėdina. Patalynės išnešamos į lauką prieš saulę išvėdinti ir išpurtinamos. Kartu apžiūrima ir gerai išvaloma ginklai. Baigę valymą, pradeda galvoti apie leidžiamus raštelius. Stodami į kariuomenę mūsų kareiviai buvo išskirstyti po visas dalis. Dabar poligone vėl visos dalys sueina į krūva. Taigi visiškai suprantama, kad kareiviai nori aplankyti savo draugus, tarnaujančius kitose dalyse. Jie nori su jais pasimatyti, pasikalbėti, sužinoti ką jie veikia, kaip gyvena. Iš tikrųjų, šitoks dalių suartėjimas poligone sustiprina moralinius kariuomenės ryšius. Kiekvienas, kuris kreipiasi, yra palaidžiamas tam tikram laikui aplankyti savo ginklo draugus. Tik, žinoma, negali išeiti visa kuopa iš karto, todėl neturi nusiiminti tie, kurie nebuvo išleisti. Bet per visą stovyklavimo laiką kiekvienas gauna leidimą aplankyti savo draugus.

Likusieji, pasiėmę armoniką ir kitus instrumentus, pievoje susibūre, šoka įvairius šokius. Čia šokama kaip kas moka. Panielių nėra, tai šokama tarp savęs.

FUTBOLAS

Surinkti į poligoną kariai yra energingi ir neištižę. Atliekamu laiku neina dribsoti į lovas, o eina į lauką pažaisiti. Daugelis dalinių turi atsivežę sviedinius. Per pietus, vakarais, šventadieniais kariai, nusirengę iki pusės arba tik su sporto kelnaitėmis, žaidžia futbolą ar kitus žaidimus. Tuo jie mūklina ir grūdina savo kūną ir nudega saulėje.

KULKOSVAIDŽIAI PYŠKA.

Nuo birželio mėn. 9 d. prasidėjo sunk. kulk. šaudymų pratimai kovos šoviniams. Kulkosvaidininkų kuopų skyrininkai ir būrininkai atlieka pratimus. Atlikę pratimus, daliniai rungsis dėl prizų. Neatsilieka ir pėstininkai. Įvairiomis kryptimis eina kovos tarp manevruojančių dalinių.

ATSARGOS KARININKŲ PRATIMAI

Atvykę į pulkus atsargos karininkai išgavo mundiruotę ir susitvarkė. Jie čia atlieka įvairius pratimus.

VAKARINIS PATIKRINIMAS

Kas vakaras 20 val. yra patikrinimas. Daliniams, pratusiems matyti žiemos patikrinimus uždaruose kareivinėse, dabar šitie patikrinimai lauke ir su orkestru yra, iš tikrųjų, labai įspūdingi. Po patikrinimo, orkestrui griežiant maršą, kuopos grįžta poilsiui.

PAGERBĖME SAVO VYRIAUSIAJI VADA

Birželio mėn. 13 d. 6 pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulkas minėjo visų ginkluotų pajėgų Viršininco, Respublikos Prezidento Antano Smetonos vardadienį.

Rytą 7 val. visa įgula nuvyko į užsiėmimų aikštę, kur žalioj pakrūmėj buvo papuoštas kuklus lauko aukuras. Minėjime dalyvavo Klaipėdos krašto komendantas plk. Liormanas, pulko vadas gen. št. plk. Lanskoronskis ir visi įgulos karininkai.

Pamaldas laikė karo kapelionas kun. Jurkus. Per pamokslą pabrėžė Tautos Vado nuopelnus ir prašė Aukščiausiojo palaimos ir pasisekimo jo valstybės tvarkymo darbuose. Nors buvo trumpas, bet nuoširdus ir turiningas pamokslas.

Po pamaldų įgulai kalbėjo pulko vadas, aiškiai pabrėždamas Tautos Vado nuopelnus, jo darbą ir triūsą tautos ir valstybės gerovei. Be to, pabrėžė, kad tik iš liaudies, iš jos samanotų trobelių, o ne iš bajorų ir didikų rūmų kilo šitie mūsų tautos dvasios milžinai. Nes tuo laiku, suponėję mūsų bajorai, išsižadėjo savo gimtosios tautos, jos kalbos ir papročių, ir nuėjo svetimtaučių takais, pasisavindami Lenkiją ar Vokietiją savo tėvyne. Tik ta prastoji liaudis, nepaisydama didikų, neužmiršo ir nebėgo nuo to, kas tikro lietuvių sielai taip brangu ir artima, už ką jos sentėvių tiek kentėta ir krauju pralieta.

J. k. Myk. Zablockis

IŠEJO Į ATSARGĄ VEIKLUS VIRŠILA

Gegužės mėn. paskutinėmis dienomis pasitraukė iš aktyvios karo tarnybos vienas seniausių Lietuvos kariuomenės ir 7 p. pulko karių — viršila Antanas Biveinis. Antanas Biveinis stoji į Lietuvos kariuomenę savanoriu 1919 m. sausio 1 d. Iš pradžių tarnavo Kauno karo komendantūroje, o 1919 m. sudarius Kauno batalioną ir iš jo 7 pėst. pulką, buvo į minėtą dalį perkeltas ir visą laiką joj išstarnavo (nuo 1919 m. liepos mėn. iki 1934 m.) Vėliausiai buvo perkeltas į 6 pėst. pulką. Virš. A. Biveinis buvo darbštus, sumanus, energingas, drausmingas ir drąsus karys.

Taikos metu buvo labai uolus spaudos platintojas. Ypatinai pasižymėjo platindamas Vilniui vaduoti sąjungos leidinius ir „Mūsų Vilnių“. Be to, dalyvavo spaudoje, ypatinai 7 p. pulko leidžiamame šapirografuotame laikraštelyje „Kovotojas“, į kurį rašinėjo eilėraščių ir atsiminimų iš nepriklausomybės kovų.

Gegužės 25 d. 6 p. pulko karininkai šiam tyliam kultūros darbininkui buvo iškėlę karininkų ramovėje išleistuves.

Gegužės 26 d. puskarininkiai, viršilos ir civiliai pulko tarnautojai atsisveikino su savo ilgamečiu ir seniausiu ginklo draugu.

A. Biveinis dabar gyvens savo ūkyje ir mano verstis ūkininkavimu ir taip pat prekyba. Linkime savanoriui A. Biveiniui ir toliau neužmiršti kariuomenės eilių, kuriose jis tiek ilgai išstarnavo.

Jonas A. Misiūnas

EKSKURSIJOS Į UOSTĄ

6 pėst. P. K. Margio pulko 1 kuopos jaunieji kareiviai drauge su sunkiųjų kulkosvaidžių kuopa ir baterija birželio mėn. 10 d. surengė ekskursiją į uostą.

Diena buvo tyki ir saulėta. Klaipėdos uostas irgi atrodė toks pat. Pažvelgus toliau į jūrą, buvo matyti keletas motorinių laivelių, kurie šokinėjo viršum bangų. Pasigrožėję uostu, sulipome į laivą „Stefanija“, kur jaun. kar., buvęs bošmanas, Jurijonas aprodė garlaivio įtaisymus, mašinas, vairą, kompasą, telgrafą ir t.t. Susipažinę su to laivo sudėtimi, persėdome į kitą laivą „Šarūnas“. Su juo leidomės į jūrą. Tai buvo bene įdomiausias iki šiol mūsų gyvenime momentas, nes dauguma Didžiosios Lietuvos vaikų tik pirmą sykį įkėlė koją į laivą. Malonu buvo plaukti uostu. Bet pasiekus jūros ribas, persimainė jaunųjų kareivių veidai ir baimės šešėlis paslėpė juokus. Bangų supamas laivas nemaža baimės įvarė jauniems keleiviams. Netrukus vėl pasiekėme uostą, kur suskambėjo kariškoji dainelė: „Drąsiai, broleliai, ženkime pirmyn!“ ir laivui prislinkus prie mūro krašto, kupini naujų įspūdžių išlipome ant kranto. Išsiriakavę palikome „Šarūną“ ir užsukome pasižiūrėti tam tikrų

tankų, t. y. didžiulių, apvalių, jei neklysiu pavadinęs, sandėlių, į kuriuos jūra atvežtos prekės: benzinas, žibalas ir t. t. tam tikromis pompomis išpompuojamas iš laivo. Paskui iš tų tankų pompuojamas į bosus ir jau traukiniais išvežiojamas po visą Lietuvą. Todėl negalim įsivaizduot, kiek svarbumo mums turi Klaipėdos uostas. Juk tai matydama ir gobši vokiečio ranka negali be jo nurimti.

Antroj uosto pusėj didokas žemės gabalas. Tai Juodkrantė. Aukštas, gražus kalniukas stovi prieš akis. Šlaitu iki pat viršūnės tiesias gražus miškelis pušynėlis. Didžiojo karo metu toje pašlaitėje buvo vokiečių fortai. Dabar čia yra retų Lietuvos žvėrių: briedžių, stirnų ir t. t. Maistą jiems teikia žmonės. Dėl to jie čia drąsūs ir nebaukštūs. Viršuje kalno matyti stiebas su keturiomis rankomis. Tai oro rodiklis — semaforas, kurio pagelba sužinome koks yra oras Rygoj ir Hamburge. Tai reikalinga sužinoti koks čia vėliau bus oras, ir ar nepavojinga ilgesnė jūros kelionė.

Grįždami namo, praėjome dar pro raupsuotųjų ligoninę. Tai reta ligoninė. Visose Pabaltijo valstybėse jos tėra tik trys: Latvijoje, Estijoje ir pas mus.

J. k. Myk. Zablockis

GERAS DARBAS ATLYGINAMAS

Paskiausiai buvo 1 pėst. pulko mokomos kuopos egzaminai, t. y. XXVIII laidos. Egzaminų komisija patiekė tokius rezultatus: eil. Kaselis Jonas baigė labai gerai, kuris pakeltas į jaun. pusk. laipsnį ir apdovanotas laikrodžiu; kiti devyni asmens baigė mokomosios kuopos kursą gerai ir pakelti į grandinio laipsnius. Likusieji baigė patenkinamai ir išleisti eiliniai, bet su teise gauti grandinio laipsnį. Iš karto pakeltieji į grandinius prieš tarnybos pabaigą bus vėl antrą kartą egzaminuojami ir kurie nemiegos, bet dirbs ir mokysis, bus pakelti į puskarininkius.

Mes nelepšiai. Birželio mėn. 13 d. mūsų jaunieji kareiviai turėjo progos paragauti kas čia per pyragas taip dažnai girdimas kariuomenėje žodis „žygis“. Žygiavo 18 km ir, žinoma, senesniųjų (eilinių) buvo gerokai įbauginti, kad, girdi, bus sunku ir t. t. Tačiau, kada grįžo į rajoną ir nuo savo v-kų gavo „ačiū vyrai už žygį“, jautiesi labai patenkinti. Grįžę prie savo senesniųjų pasakė: „Nemanykit, tamstos, kad mes esam lepšiai ir neįstengsim nugalėti tokį menką žygį“. Be to, reikia pabrėžti, kad šis jaunųjų pirmas žygis džiuginantis, nes 18 km. atstumą su visais poilsiais įstengė atlikti per 5 val. O be to, taip mokėjo prisirengti žygiui, kad nė vienas neįėjo iš rikiuotės, nebuvo nuvargęs, nepritrynė kojų ir t.t. Toks darbas kiekvieną v-ką džiugina. Rajone, rikiuotėje, gimnastikoje ir kituose užsiėmimuose jau jaun. kar. nebeatskirsi nuo eilinių, nes kojos pastatymas drebina rajoną, gimnastikos įrankiai neįstengia sudaryti kliūčių. Rajone bei viešose vietose taip pat gražiai moka pasielgti su vyresniaisiais.

San. pusk. M. Grinius

KARIAI — VILN. GELEŽINIO FONDO TALKININKAI KLAIPĖDOJE

Nuo 1932 m. Klaipėdoje karių tarpe Vilniaus pasus ir ženklelius platino savanoris viršila A. Biveinis, kuris per tą laiką fondui surinko 388 lt. Dabar A. Biveiniui išėjus į atsargą, į jo vietą stoji 6 pėst. Pilėnų kunigaikščio Margio pulko vikt. vyr. pusk. J. Milevičius. Neseniai komitetas gavo iš jo nuoširdžia tėvynės meile dvelkiantį laišką, kuriuo pasižada stoti į savanorio A. Biveinio vietą ir prašo atsiųsti Vilniaus pasų ir ženklelių.

Mk.

ŠIMANO I PASISEKIMAI LATVIJOJ

Birželio mėn. 10 d. mūsų geriausias ilgų distancijų bėgikas Šimanas I pakviestas latvių sportininkų dalyvavo lengv. atletikos rungtynėse, 1500 m ir 3000 m bėgimo distancijose.

Distancijoje 1500 m atbėgo pirmuoju per 4:10,9 min., aplenkdamas didelį skaičių geriausių latvių bėgikų. Šimanas I tvirtina, kad jis lengvai galėjo pagerinti Lietuvos (jo paties pastatyta) rekordą, bet nebuvo geros konkurencijos ir nežinojo kurį ratą bėga. Antras užbėgimas, kur dalyvavo Šimanas I, buvo 3000 m. Šitoj varžyboj irgi dalyvavo geriausios latvių pajėgos su čempionu priešaky. Nors Šimanas I atbėgo antruoju, bet jis pastatė naują Lietuvos rekor-

dą, distanciją sukoręs per 9:13,9 min. Seno rekordo laikas — 9:37,1 m.

Latviai mūsų rekordistų labai susidomėjo ir žada greitai pakviesti dalyvauti rengiamose rungtynėse, kur, reikia manyti, jis vėl gražiai pasirodys ir garbingai apgins Lietuvos sporto vardą.

MSK—MAKABI A 2:1 (2:0)

Birželio mėn. 16 d. draugiškose futbolo rungtynėse susitiko MSK LL su žydų A kl. komanda Makabi. Nors MSK sudėty žaidė dvi naujos pajėgos — iš LFLS perėjęs A. Lingis ir iš „Freya“ Tašius, bet ji vos vienos golo skirtumu įstengė laimėti prieš, palyginus, silpną Makabi.

KSS—LGSF 4:2 (3:0)

Birželio mėn. 17 d. Kaune Lietuvos futbolo pirmenybėms susitiko dvi pirmaujančios komandos buv. meisteris KSS su LGSF. Kadangi šios komandos turėjo po lygiai taškų (5:1) ir rungtynių (3), tai rungtynės kėlė didelio susidomėjimo ir jų pasižiūrėti susirinko didelė žiūrovų minia.

Abi komandos išėjo geriausių savo sudėčių. Pirmos žaidimo minutės rodo, kad vyraus KSS. Taip ir įvyko — visą pirmą puslaikį LGSF vartai buvo nuolatiniam pavojui. Vis dėlto LGSF gynimui neblogai ginantis, golo išvengti pavyko gana ilgai — iki 25 min., kada kauniečiams gerai pažįstamas L. Raslauskas su galva fiksuoja 1:0. Po septynių minučių teisėjas V. Balčiūnas priteisia KSS naudai abejotiną pendelį, kurį jie paverčia голу ir turi 2:0. Atrodo, kad laimėjimas iš kauniečių rankų slysta. Taip ir atsitiko. 40 min. krenta trečias ir paskutinis puslaikio golas.

Antram puslaiky LGSF bando gražinti rezultatą, bet vietoj to gauna ketvirtą (19 min.). Vis dėlto ir jiems laimė nusišypso ir 32 m. Klimas iš toli muša garbės golą, o 39 m. ir antrą. Taigi, šie golai tik pagerino golų santykį ir pagražino rezultatą, bet pirmą pirmenybių lentelėj užleido KSS. Rungtynės buvo gyvos, įtemptos ir kiek šiurkštokos. Teisėjas turėjo iš abiejų pusių po vieną žaidėją pašalinti iš aikštės.

LFLS—P. MAKABI 7:0 (1:0)

Birželio m. 17 d. Panevėžyje pirmenybių rungtynes žaidė vietinė žydų LL komanda Makabi su Kauno, šiemet sunkiai žengiančia pirmenybėse, LFLS. Nors paskutinį kartą Makabi pirmenybėse pasirodė kiek geriau (su KSS 2:4), bet jos pralaimėjimo šiose rungtynėse laukta ir... neapsirikta. Kauno LFLS, pirmam puslaiky žaisdama su dideliu pasitikėjimu ir neturėdama sekmės, įstengė įmušti tik vieną golą, užtat visą antrą puslaikį vyravo ir, įmušusi šešis golus, rungtynes baigė dėl Makabi įprastu rezultatu — 7:0. Tuo būdu Makabi pirmą ratą baigė ir nesurinko nė vieno taško, o golų santykis irgi liūdnas — 2:38.

Š. Š. KOVAS — K. Š. SVEIKATA 2:2 (2:1)

Savotišką sensaciją sukėlė lygiomis baigtos rungtynės birželio m. 17 d. Kybartuose tarp meisterio Š. Š. Kovo ir Kybartų „Sveikatos“. Nors Š. Š. Kovas paskutinėse pirmenybių rungtynėse ir pralaimėjo dėl KSS (2:3), bet šį kartą buvo laukta jos atsigriebiant. Deja... meisteris apvyklė ir visų nusistebėjimui su „Sveikata“ baigė lygiomis ir tuo atidavė brangų pirmenybių tašką. Dabar jam reikia itin susirūpinti pirmenybėmis ir ryžtingai kovoti, kad neužleistų Lietuvos futbolo meisterio vardo.

Po šitų trijų sekmadienio pirmenybių rungtynių įdomu pažvelgti į lentelę, kuri mums vaizdžiai rodo dabartinį visų LL komandų būseną kovoje dėl meistrystės. Štai ji:

1. KSS	žaidė 4 rungt.	7 : 1 taškai	13 : 8 golai
2. Š. Š. Kovas	„ „ „	5 : 3 „	17 : 6 „
3. MSK	„ „ „	5 : 3 „	16 : 7 „
4. LGSF	„ „ „	5 : 3 „	11 : 6 „
5. LFLS	„ 3 „	3 : 3 „	8 : 3 „
6. K. Š. Sveikata	„ „ „	3 : 3 „	9 : 8 „
7. P. Makabi	„ 6 „	0 : 12 „	2 : 38 „

Taigi, iš lentelės matome, kad dabar pirmąja KSS, meisteris Š. Š. Kovas gerokai atsilikęs ir taškų atžvilgiu lygus su MSK ir LGSF. Kitais metais antroji vietojėjusi LFLS atsiliko (nors vienomis rungtynėmis mažiau žaidė) penktoji vietoj, greta Kybartų šaulių Sveikatos. Na, o naujas LL narys — Panevėžio Makabi visai naujokiškai pasirodė ir pirmoji, baigusi pirmo rato rungtynes, atsidūrė... paskutinėj vietoj su visai liūdnu balansu. Jos vieta pirmam rate jau aiški, bet kitų komandų gali žymiai pasikeisti. Dėl

pasikeitimo vietomis kitą savaitę vėl bus ryžtingos ir atkaklios kovos.

P. L. P. KARO — 3 ART. PULKAS 2:2 (2:0)

Birželio mėn. 13 d. kariuomenės stadione žaidė draugiškas futbolo rungtynės Karo Mokykla su 3 artilerijos pulku, kurios baigėsi lygiomis — 2:2. Šiais metais 3 artilerijos pulkas labai susidomėjo futbolo sportu. Jeigu daugiau pasitreniruos, tai reikia manyti, kad Kauno įguloj bus viena iš stipresnių futbolo komandų.

KARO POLICIJOS MOKYKLA — 3 ART. PULKAS 0:11 (0:6)

Birželio mėn. 16 d. atskiros artilerijos grupės aikštėje žaidė draugiškas futbolo rungtynės karo policijos mokykla su 3 artilerijos pulku. Visą laiką artilerininkai, gražiai pasipasuodami, laikė prispaudę k. polic. mok. prie vartų, neminint atskirų prasiveržimų, kurie visuomet būdavo artilerininkų atmušami. Todėl ir pasibaigė rungtynės nepaprastu artilerininkų laimėjimu 0:11.

Po 15 minučių toji pati komanda žaidė treniruotės rungtynes su atskiros artilerijos grupės komanda. Artilerininkai, būdami pavargę po pirmųjų rungtynių, neišstengė atsispirti prieš pailsėjusią atsk. art. grupės komandą, į kurią įėjo keletas žaidėjų iš Š. Š. Kovo ir J. O. S. komandų. Rungtynės truko vieną valandą ir baigėsi 2:1 atsk. art. grupės naudai.

Jaun. pusk. Pr. St.

4 ART. P. — KYBARTŲ J. S. O. 2:1 (1:0)

Birželio mėn. 9 d. 4 artilerijos pulko aikštėje buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp aukščiau minėtų komandų. Abi komandos tik šiemet yra susiorganizavusios. Pulko komandai šios rungtynės šiemet buvo pirmosios, o kybartiečiams jau kelintos, nes jie yra rungsi prieš Kybartų Sveikatą ir Kauno J. S. O. A. Pirmąjį pralaimėjo, o su antrąja laimėjo 2:1. Toks J. S. O. laimėjimas prieš gana stiprą Kauno A klases komandą davė progos manyti, kad pirmosioms rungtynėms artilerininkai pasirinko gal per stiprų priešą, tačiau išėjo kitakip — artilerininkai rungtynes laimėjo 2:1.

Benas Jablonskis

MILŽINAS TURĖJO ATSIGULTI

Savo laiku buvom rašę apie sėkmingas kovas italų milžino boksininko Primo Karneros, kuris, paguldęs vieną po kito savo priešus, iškovojo pasaulinio sunkaus svorio čempiono titulą. Bet štai jį nuo laurų birželio mėn. 15 d. „nukėlė“ Amerikos žydas Max Baer'is. Jis vienuolikos roundų kovoje, gerokai „aplamdęs“ šį italų pasididžiavimą, sudavė lemiamą smūgį ir buvo pripažintas laimėtoju ir pasaulinio sunkaus svorio bokso čempionu. Šis titulas, kurio taip geidė pats Baer'is ir visa Amerika, sugražintas atgal iš Europos į Ameriką. Bet ar ilgam? Dar mūsų šarkis-žukauskas nepadėjo pirštinių ir dar žada parodyti ką lietuviai gali. Lauksime!

RENTGENOLOGIJA VETERINARIJOJE

Prieš 2 metus Leningrado įgulos veterinarijos ligoninėje buvo įsteigtas karo veterinarijos instituto mokslinių bandymų kabinetas, kuris paskiausiai visai įgulo arklių tyrinėjimo rentgenu metodikoje ir surinko vertingą medžiagą.

Rentgeno spindulių pritaikymas veterinarijoje padėjo išaiškinti anatomišką arklio gogo įtaisymą ir geriau iširti gogo susirgimus, kilančius dėl netaisyklingos eksploatacijos ir klaidų kinkyme ir balnavime. Rentgenas padeda taisyklingai gydyti primintą gogą, tikrinti gydymo eigą. Ir kitais atvejais rentgeno pagalba pavyksta iš karto nustatyti ar verta gydyti sužalotą arklį, arba tenka jį pribaugti. Rentgenas įtikslina klinišką diagnozę, padeda nustatyti eilę vidaus ligų, kaip antai plaučių uždegimą, plaučių pabrinkimą, plėvės uždegimą ir t.t. Dar svarbiau turėti rentgeno kabinetus karo metu, kai reikalinga nustatyti sviedinių skeveldrų gilumą žaizdose.

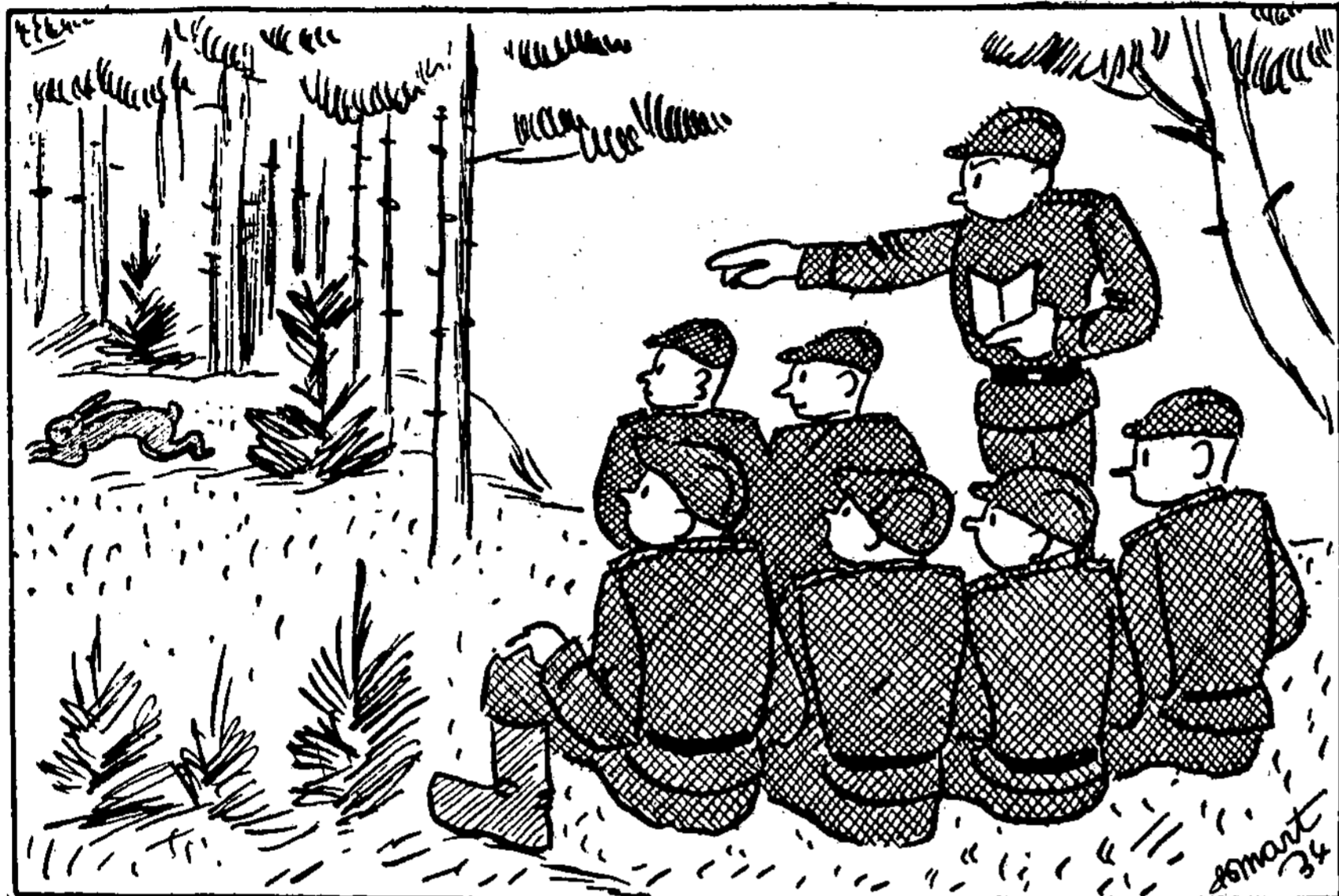
Raudonosios kariuomenės veterinarijos vadovybė įsteigė veterinarijos rentgeno kabinetus ir kitose STRSąjungos įgulose. Dabar vadovybė rūpinasi kvalifikuotų rentgenologų ir rentgenotechnikų parengimu. Numatoma gaminti rentgeno aparatus karo veterinarijos reikalams STRSąjungos fabrikuose.

Gyvas dezertyro pavyzdys

(Iš poligono kronikos)

J. Martinaičio karikatūra

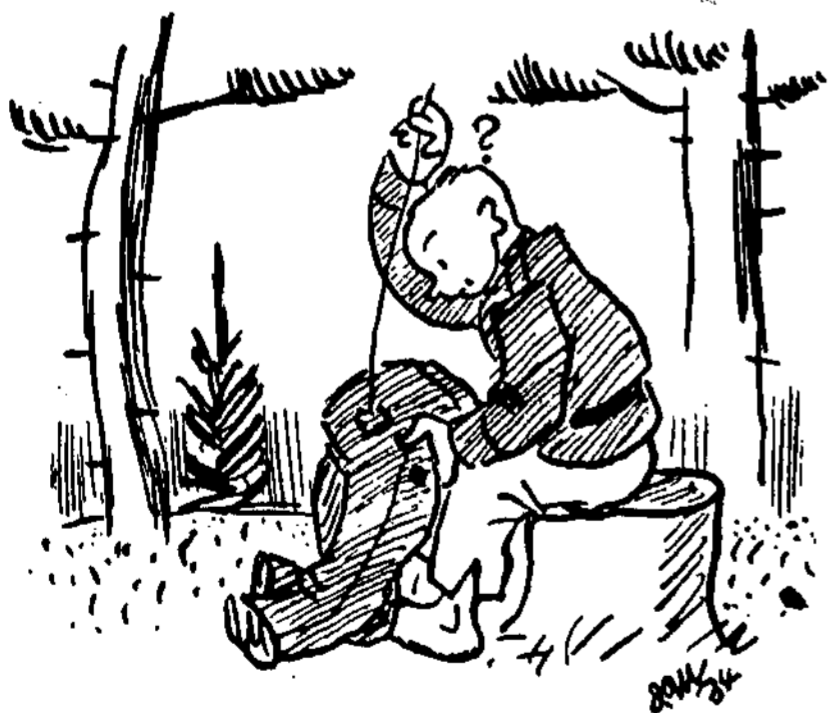

Skyrininkas: Ten už kilometro mūsų antroji kuopa pradėjo šaudymą, o matote štai zuikis, išsigandęs šoko iš savo guolio ir dumia, kaip akis išplikęs. Ti-

kiuosi, kad jūs nebūsime tokie zuikiai, kai prisieis susitikti su priešu akis į akį.

Neaiškus statutas

J. Martinaičio karikatūra

Kareiviukas Raulas Rūkas: Va, aš dabar poligone, vadinasi, lauke ir turėčiau gyventi pagal *Lauko Tarnybos Statutą*. Bet kodėl gi aš vykduo *Vidaus Tarnybos Statuto* § 90 skyrelį B, kur pasakyta, kad reikia rūpestingai taisyti į pušies šaką perplėštas kelnes? Man čia neaišku — reikės paklausti viršilos — teišaiškina statutų prieštaravimą.

ULONU TARPE

— Ko tavo bėris taip staiga sustojo? — klausia ulono Stričkos.

— O tai dėl to, kad tu žvengi, kaip eržilas.

b.

SKELBIMAI

Skubiai reikalingi batai, kurie nurtrintų koją, kad būtų galima vaikščioti į ambulatoriją.

Simuliantas Poška

Nemokamai atiduodu bereikalingai pasiimtą su savim džiovintą naminį sūrį. Kreiptis į

Eil. Timša, Poligonas

Pulko aikštėje neperseniai pamečiau naujokišką nerangumą. Radusius prašau negražinti. Radybų neduosiu.

Jaun. kareivis Švilpa

LITERATAS

— Tai kaip sekasi? — klausia eilinio Juodžio jo bėčiulis.

— Rašinėju.

— Na, na, literatas, vadinasi?

— Ne! Aš, matai, surašau kiek šiandie produktų į virtuvę reikia.

JIS JAU ŽINO

— Ką tau pasakytų tavo viršila, pamatęs tokiu vėlybu laiku gatvėje?

— Jis tik lieptų jam priminti, kad norįs dar ir kuopoje su manim pasikalbėti.

b.

Cyrika, kuri kimba prie širdies

Mano sieloj lyg ir šventa,
Pilkit barščių ar kopūstų,
Rytoj reiks išsigabenti,
Ten kur vėjai smėlį pusto.

Siela mano prakaituota,
Aplink saulė ir tiek karščio,
Būtų gera, jei kas duotų
Bent po lėkštę šaltų barščių.

Ei, pirmyn, pamanevruoti,
Spiaut į karštį poligone
Priešui galime mes duoti
Tokio karščio, kad svils šonai!

arba šita (pusiau pesimistiška),

Aš myliu vasaros rugiagėlę,
Ir kavos atsigerti rytais,
Palapinę, kur žolės apžėlę,
Ir polkutę patrypt retkarčiais.

Aš jaučiu, kai ateina grandinis
Gėl „pipirų“ man kliūti nuo jo.
Jeigu šiandie jis to dar nežino,
Tai tikriausiai žinos jau rytoj.

Lauko paštas poligono šventoriuje

Lauko paštas steigiamas ryšių ašies kryptimi, jei jos ilgis žymus.

(Lauko tarn. st. § 98).

J. Martinaičio karikatūra

— Štai tau, vyre, 5 centus saldai-
niams ir šitą laišką įteik tai panelei,
kuri tave atvedė į poligono bažnyčią.

DRAUGIŠKUMAS

— Paskolink 10 litų.

— Negaliu!

— Paskolink penkis.

— Negaliu!

— Tai duok nors papirosą.

— Nerūkau.

— Šimts pypkių, sakyk bent kuri valanda: ar suspėsiu patikrinimui.

b.

Kariuomenės leidiniai

Av. mjr. V. Reimantas. Bombų mėtymas

Ši knygelė bei vadovėlis turi tikslą supažindinti su bombų mėtymo pratimais, jų parengimu ir tais sprendimais bei skaičiavimais, kurie duodami iš mūsų pačių pasiektųjų duomenų.

Knygelė rasime: I. bombos kritimas beorėje erdvėje. II. bombos kritimas ore; III. bombardavimo tikrumas; IV. taikomieji prietaisai; V. bombų mėtymas serijomis; VI. aviacinių bombų veikimas; VII. mokymas.

Gen. št. mjr. Rapšys. Lauko pratimai

Autorius savo įžangoj nurodo, kad išrinkti taktikos vien tik iš statutų — negalima. Geriausia praktika — įvairiausi žemėlapių pratimai, o dabar geriau — lauko pratimai. Bet tieji lauko pratimai tik tuomet bus vaisingi, kada bus gerai parengti ir pamokomai įvykdyti. Vadinasi, reikalingas tam tikras planas bei metodiškas pasirengimas.

Ne visi ir ne visada nusimano, ypač pradedantieji, kaip tai atlikti, todėl šioje knygelėje ir duodama tokių metodiškų nurodymų, kurie sugrupuoti dalimis: I. Bendrieji dėsniai. II. Pratimo rengimas. III. Vykdymas. IV. Tarpininkų tarnyba. V. Pratimo nagrinėjimas.

Naujieji leidiniai

Vaikų žaidimai. Redagavo J. Kuzmickis.

Pulkų, kuopelių ir ratelių susirinkimai duoda dalyviams daug naudos, jei tie susirinkimai prasmingai ir sumaniai vykdomi. Tačiau, kaip kiekvienam, ypač vaikui, rimtas darbas nusibosta. Svarbu tas darbas kuo nors pajvairinti, išblaškyti. Žinoma, geriausiai čia tinka visoki gyvi ir įdomesni žaidimai.

Šia knygele ir norima tuo reikalu padėti. Joje rasime daug įvairiausių žaidimų. Visos knygelės turinys taip suskirstytas: I. Kambario žaidimai. Jų duota 64. II. Lauko žaidimai, kurių irgi tiek pat. Vadinasi, iš viso — 128 žaidimai. Trečioj daly fantų dalinimas. Kaina — 90 ct.

Vladas Putvinskis — Putvys.

Gyvenimas ir parinktieji raštai. II ir III tomiai.

Apie VI. Putvinskį — šaulių sąjungos įkūrėją, jos gavintoją, didelį idealistą, tautinį darbininką — jau daug esame girdėję ir skaitę. Tasai žmogus daug dirbo, mokėjo dirbti, bet taip pat mokėjo klnias savo idėjas skleisti raštu. Visų jo surinktų raštų yra trys didelės knygos bei tomiai. Tų raštų išleidimu rūpinosi šaulių sąjungos valdyba, o redagavo A. Marcinkevičius, š. s. centro v-bos prezidiumo narys. Knygos išleistos dailiai, meniškai. Jų turinys atitinka išvaizdą.

II-jam tome surinkti ideologiniai ir publicistiniai raštai; III-jau — grožiniai ir filosofiniai. Tas knygas kiekvienas lietuvis pirmiausia turėtų atidžiai perskaityti ir pasisemti sau dvasinės stiprybės.

Vilniaus Geležinis Fondas

Informacinė brošiūrėlė, kurią išleido VVS. Joje gana smulkiai paaiškinta: kodėl reikalingi pinigai kovoj dėl Vilniaus; iš kur atsirado Vilniaus Geležinis Fondas; duotas Vilniaus Gelež. Fondo statutas; paaiškintas V. G. F. tikslas ir kuriomis priemonėmis tas tikslas bus siekiamas; nurodyta, kas jau padaryta ir kas netrukus bus daroma; supažindinta su paties darbo pasisekimais ir trūkumais ir V. G. F. dienomis.

Nykūs Verpetal. Jurgis Lapienis.

Eilėraščių knygelė 48 psl. Kaina 1 lt.

E. Rozenbergas. Aviomodeliai. Vadovėlis modelistams. Redagavo ltn. Mikėnas. Lietuvos Aero Klubo leidinys, 1934 m. 144 psl. + 4 ant atskirų lapų brėžiniai.

Kas paskatino Lietuvos Aero Klubą išleisti tokią knygą, didelio formato, neploną, su daugybe paveikslų ir brėžinių? Juk tai grynai specialinės literatūros knyga ir dabartiniu lietuviškos knygos sunkmečiu sunkiai realizuojama.

Autorius jau iš dalies pasisako apie tikslus, skatinusius šią knygą rašyti. Jo norai ir mintys tokios.

Aviomodelizmas (yra modeliųjų aparatų, kurie išsilaiško ne sekundėmis, bet po pusvalandį) užsieny nepaprastai plačiai paplitęs, pas mus tik dar rodo pradinės gyvybės žymių, kad išskleistų galingus tautos sparnus, kurie jai padės sustiprėti ne tik taikos metu, bet ir sunkiam momentui atėjus.

Reikalingi esam tam darbu atsidejusį žmonių: inžinerių konstruktorių, technikų, pilotų, mechanikų, amatininkų. Tokių specialistų turime nedaug, jie reikia parengti. Pirmutinė viltis jaunuomenė, kuri iš pat mažens susidomėjusi aviacija dirbs tą darbą ir toliau.

Aviomodeliai pigiu būdu įgalina kiekvieną susipažinti su aviacijos pagrindais, pažinti lėktuvų konstrukciją, pamilti techniškąjį darbą ir priprasti tiksliai ir sąžiningai dirbti. Užsienio praktika parodė, kad modelistai beveik visi tampa sklandytojai, o šie savo ruožtu aktyviai tuo ar kitu būdu dirba aviacijos srityje.

Aviomodelizmas privers kiekvieną pamilti rankų darbą ir nukreips jaunimo dalį į aviacijos dirvą.

Taip tad sako šios knygos autorius. Pats Lietuvos Aero Klubas, rūpindamasis galingos lietuviškos aviacijos steigimu, siekia tą didįjį ir nepaprastos svarbos darbą atlikti trimis etapais:

Modelis — Sklandytuvas — Lėktuvas.

Literatūra pirmajam etapui pažinti štai prieš mus — tai E. Rozenbergo, Aukštesniosios Technikos Mokyklos mokinio, knyga Aviomodeliai.

Ryškus, stilingas viršelis, trys modeliai veržiasi viršun mėlyname fonė. Verskime knygą. Trumputė aviacijos istorija su keliais anų laikų „aparatu“ vaizdais. Iš istorijos sužinai, kad jau 427 m. po Kristaus gimimo garsusis matematikas Archutas iš Tarento padarė skraidantį karvelį. Toliau dėstoma skridimo teorija, lėktuvų vairų veikimai, pagrindinės žinios apie modelius, aiškinama apie aviomodelių dalis. Sužinai, kad aviomodeliai gali būti keliolikos motorų, tik aišku propeleriai čia paprastai gumos varomi.

Kiekvienas lengvai pasidarys skrendantį modelį, perskaityęs skyrių: aviacija iš popieriaus. Neužmirštama ir apie aitvarus. Jie įskaitomi taip pat prie aviomodelių.

Toliau medžiagos, atskirų modelių dalių gaminimas, modelių varikliai, propeleriai, sklandytuvai. Viskas plačiai aiškinama su brėžiniais ir paveikslais. Davus pagrindinių dalykų, duota toliau jau modelių konstrukcijos nuo paprasto „Baletininkė“ iki beuodegio, anties ir hidroplanų. Gale įdėti paaiškinimai apie modelių rungtynes ir medžiagų specifikacijos lentelė. Pagaliau dovana: didelio krentančio modelio (sparnų ilgis 220 cm) visi brėžiniai.

Kadangi jau kitais metais numatoma pirmosios modelių rungtynės Lietuvoje su dovanomis, tai knygutė tikrai daugeliui padės dirbant šioje srityje.

Peiktina, kad kai kurie brėžiniai menčiau atlikti ir klisės nevisai aiškiai išėjusios. Tačiau knyga daro rimto įspūdžio. Ją, be abejo, privalės įsigyti visi, kuriems svarbu lietuviškos aviacijos ugdymas. Nes tauta be aviacijos — tauta be ateities.

Skland. Do.—

Brolių Tomdykų. Atpirkta nuodėmė. (1905 m. siaubas). Su įvadu ir autorių portretais. 1934 m. „Šviesos“ knygyno ledinys Nr. 5. Kaunas I, Juozapavičiaus pr. 43. 122 pusl. Kaina 2 lt. 50 lt.

Broliai Tomdykai, kaip įvade sakosi, nori sekti J. Radžvilą, prisidėdami prie Lietuvių Latvių literatūros bendradarbiavimo. Idėja gera. Bet darbas? —

Rašoma latvio Rolando Vernerio memuarų pavidalu. Kadangi čia liečiamas karininko gyvenimas, tai apie jį tekalbėsime. Tomdykai gerų norų, nesigaili karininkui gero žodžio. Tik gaila, kad noruose viskas ir liekasi. Kur mėginama pareikšti kariškumas, kur tik kapitonas Verneris kalba apie savo, kaip latvio, patotiškumą, ten autorių pasakojimas virsta nuvalkiota publicistika. Karininko gyvenimą jie labai maža tepažįsta. Visi įvykiai dirbtini.

Nusisekė tėra tik keli dialogai. Ne nuostabu, jei nenusisekė ypač jauniems rašytojams. Bet jei tie rašytojai, nesirūpindami pažanga, gadina popierių net aštuntai knygai ir viliojančiais viršeliais nori iš skaitytojo ištraukti geresnei knygai skirtus litus, tai tenka pabrėžiamai priminti: skaitytojau, pats nepirk ir kitam patark!

T. A.

Klaidos atitaisymas

„Kario“ Nr. 23 pusl. 445 uždavinio Nr. 2 sprendime vietoj išsprendusio 4 p. p. virš. Šimkevičiaus turi būti virš. Sinkevičius.

Redakcijos atsakymai

Vyr. pusk. St. Jakubičkui. „Savanorio atsiminimus“ gavome. Būtų gerai, kad Tamsta praneštumei vardą, pavardę ir laipsnį to savanorio, kurio atsiminimus aprašai. Be to, 3. pusl. yra užbrauktos dviejų panelių pavardės, kurios lietuviams padėdavo. Jeigu jos gyvena Nepriklausomojoje Lietuvoje, bet ne okupuotoje, tai, manome, nereiktų jų pavardžių slėpti, bet iškelti aikštėn. Patys atsiminimai būtų vertingesni. Minėtus atsiminimus perduotumėm savanorių sąjungos centrui į jo rengiamą naują savanorių atsiminimų knygą.

J. A. Misiūnui. Rašydami ką nors, geriau patikrinkite faktus ir nieko per daug neperdėkite. Šiame numery Tamstos dedamaj korespondencijoje kai ką pastebėjome perdėtą. Tai nepageidaujama. Teko nubraukti net ir daugiau dalykų vien dėl to, kad kada vienoje vietoje prasilenkta su teisybe, pradėjome abejoti ir dėl kitų.

J. Lebionkai. Jeigu vietoje 2 tšk. buvo įskaitytas tik 1 tšk., matyt, kas nors šlubavo.

Kastyčiui. Rašinys netiks. Neaktualus ir neturi aktyvios idėjos. Prenumeratą pratęsimė.

Vyr. pusk. Vaitiekūnui. Už savo paties galvosūkius, idėtus „Kary“, taškai nebeįskaitomi. Už tai gaunamas atitinkamas atlyginimas.

V. p. M. A. Uždaviniai yra vienas dalykas, o galvosūkių kitas. Galvosūkių viename voke siųsti negalima.

Raseinių Vytautui. „Tarp mirties ir gyvenimo“ nedėsim. Sunkiai patikima tikrėnybė, o antra — nieko pamokomo, jokios idėjos. Redakcijos atsakymuose mokyti kaip reikia rašyti — visiškai neįmanoma.

Galvosūkių 22 nr. sprendimas

1. AuSkaras. 2. NuMeris. 3. TiEsa. 4. ArTilerija. 5. NuOvada. 6. ArNas. 7. SkAtikas.

Iš pirmųjų ir trečiųjų raidžių (sudėjus žodžius į stulpelį ir skaitant žemyn) išeina *Antanas Smetona*.

Gerai išsprendė 1) P. Plevokas (I p. div. št.); 2) L. Briedis (V. š.); 3) Sisas (9 p. p.); 4) virš. J. Sinkevičius (4 p. p.); 5) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 6) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 7) v. p. Alf. Pliauskys (I p. div. št.); 8) v. p. V. Radavičius (ryš. b.); 9) v. p. A. Urbonas (K. km.); 10) v. p. J. Preibys (KPM); 11) v. p. K. Vadzišius (1 p. p.); 12) v. p. Vaitiekūnas (2 ul. p.); 13) v. p.

Gudžiūnas (KPM); 14) v. s. p. Jankauskas (1 gus. p.); 15) j. s. p. J. Davailis (ryš. b.); 16) j. p. St. Bačianskas (KPM); 17) gr. V. Raila (ryš. b.); 18) eil. J. Petrauskas (av.); 19) eil. V. Griauzdė (av.); 20) eil. P. Kalvelis (I p. div. št.); 21) J. Lebionka (Gd.); 22) A. ir P. Vaškevičiai (K); 23) Alf. Šutinyš (K); 24) Z. Bartaška (K); 25) gr. F. Lilionis (KPM).

Be to, dar Nr. 21 sprendimas įskaitytas šiems: Sissai, J. Sakalauskui ir J. Lebionkai. Sprendimų papildymus skelbiame jau paskutinį kartą (žiūr. „Kario“ Nr. 23).

Pažymėjimas. Kiekvieną galvosūkių sprendimą rašyti ant atskiro lapelio, nors būtų siunčiama ir viename voke.

Galvosūkis Nr. 25

(Vert. 1 tšk.).

Paimkite, vyrai, *Italijos upę*,
Pridėkite *prielinksnį mažą*,
Moters *vardą gražų*,
Muzikos ženklą, kuris solo reiškia
Ir pamatysite aiškiai
Tai, kas jums dabar rūpi.

Misinginis Mamonėlis

Kas turėtų pilną 1923 m. „Kario“ komplektą

ir sutiktų jį perleisti, prašome pranešti „Kario“ redakcijai nurodant perleidimo sąlygas.

Nevartykite komplekto puslapių, jei galite turėti gerą vadovą, kuris jus nuves tiesiog į ieškomą puslapį

Toks vadovas yra

Mūsų karų ir kariuomenės istorija „Karyje“

Kaina 10 ct. (siunčiant paštu 15 ct.)

Rengiantiems paskaitas iš nepriklausomybės kovų bei kurios nors mūsų kariuomenės dalies gyvenimo, jei reikės pasinaudoti 1919—1934 m. „Kary“ idėta medžiaga, nebereikės gaišti ir rausties po visus kompleksus. Šis vadovėlis tiksliai nurodys kokių metų komplekte ir kuriame puslapy idėtas ieškomas aprašymas. Tai žymiai palengvins darbą ne tik paskaitų laikytojams, bet ir kitiems, kurie domisi nepriklausomybės kovų bei kar. dalių gyvenimo istoriškais aprašymais. Čia aiškiai pamatysite, ką galima rasti „Kario“ 1919—1934 m. komplektuose.

Šiomet sukako 15 metų, kai Panevėžys ir kitos Lietuvos sritys tapo išvaduotos.

Išvadavimo kovose daug nuveikė ir 4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas, todėl ir įdomu su juo susipažinti, patyrinėti jo praeitį, kovas ir t. t. Tai rasite kartiniame „KARIO“ priede

4 pėst. L. K. M. pulko 15 metų sukaktis

Kaina 25 centai (paštu siunčiant 35 centai).

Be įdomių istorinių aprašymų ir atsiminimų, rasite ir paveikslų

**Abu leidiniai gaunami vyr. št. spaudos ir švietimo skyriuje
Kaunas, Nepriklausomybės aikštė Nr. 10**